

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hátra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hátra ..... 3 k. 40 f.
HIRDETÉSEK.
6-hasábos post. ad. egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.
Nyitási díj 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 134

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, február 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A sajtó tiltakozása.
- Megint Lengyel Zoltán.
- Aradi asszony — Perzsiáról.
- Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár közgyűlése.
- Tömeges afférok Gyulán.
- Az analfabéták ellen.
- Alkotmányos élet a színházban.
- „Rathauskeller” Aradon.
- A sorozások titka.
- A ridkült-olvaszt elfogták.
- Tárca: Eljövők. Irta: Sersa Matild.

A sajtó tiltakozása.

Arad, február 25.

„Die Kreaturen, die wir machen.” A Budapesti Ujságírók Egyesülete elnöki székét elfoglalva, Herczeg Ferenc ezt a német citátumot olvasta azokra, a kik a sajtó hátán keresztül polcra jutottak, s onnét aztán legjobban szidják és mocskolják az ujságírókat. A kreaturák azóta még intenzívebben folytatják ezt a tevékenységüket. A parlamentben az ifju és éretlen politikusok érvényesülésének legkönnyebb módja az, hogy általános és élénk helyeslés közben ostromozzák a sajtó kinövéseit.

Az ujságírók végre szükségesnek látták, — nem, hogy a támadások ellen védekezzenek, hiszen annyira mégse gyöngö a sajtó, hanem, hogy megállapítsa az értékét ezeknek a támadásoknak. S e vég-

ből tegnap, Budapesten gyűlést tartottak, amelyen igazi nevén nevezték el az antizsurnalizta hadjáratot, a mikor a sajtó ellen irányított léha támadásokat megbotránkozással utasították vissza.

Ez a helyes szó. Léha. Se több, se kevesebb. Nem veszedelmes, nem is ártó; de üres, mint a vádló urak szellemi tarisznyája, felszínes, mint politikai képzettségük, nyegle, mint egész közéleti módruk. Ezek az emberek már megrontották a jó híret egy testületnek. A politikusoknak, amelyhez tartoznak. Az ujságírók testületének csak addig árthatnak, amíg a közönség azt hiszi, hogy az ujságírók között ilyen politikusok vannak.

Hogy az ujságírók közé néha tisztességtelen elemek keverednek, az ép oly ki kerülhetetlen, mint a hogy a képviselőháztól néha váltóhamisítás és csalás miatt kell egyes esetekben az immunitás fölfüggesztését kérni. De ezek a kivételek nem teszik tönkre a sajtó tekintélyét. Az ujságírók maguk küzdenek az ilyenek ellen legjobban. Ha egyet revolverezésen, zsaroláson, megvesztegettetésen érnek, maguk sietnek nyilvánosan megbélyegezni. Az ujságíró-testületek állandóan tanakodnak azokon a módokon, amelyekkel az ujságírói névvel való ilyen visszaéléseket, vagy az ujságírók között való megtévelyedéseket lehetetlenné teyék. S megcsinálják ezt az ujságírók minden „sajtóreform” nélkül, amelynek bárdját már a

boldogult Polónyi Géza megsuhintotta az ujságírók feje fölött.

S van még egy panasz. A hang. A modor. A durva tenor, a melyet a sajtó használ. A bárdolatlan harci mód, a mely az ujsághasabékon meghonosodott. A mely nem kimél se tekintélyeket, se személyeket, se szentséget, hanem — használjuk mi is a vád szavát — csahol.

Itt érdemes megállani egy percre. Kik honosították meg ezt a „sajtóhangot”? Az ujságírók. Nem. Az ujságíró, a melyik nem kontára a maga mesterségének, mindig tudta, hogy mivel tartozik az izlésnek, mivel tartozik a közönségnek, a melyet szolgál. Hanem meghonosították a politikusok, különösen a fiatalabbak. A képviselők sajtóbeli műkedvelősködése az utóbbi években egyre nagyobb divattá lett. A kinek mandátumot juttatott a sors, vagy a vezérő bizottság, az mindjárt született vezércikkirónak érezte magát. S ez a mód hasznosnak ígérkezett a politikai érvényesülésre, a közéleti reklámra. A képviselők hát mohóan merítették belőle. A cikkíráshoz tehetséget nem hoztak magukkal; de elhozták azt, ami a kortesutakon, a képviselőházban rájuk ragadt. Az öblös hangot, a nagy száznak kellő használatát, a szavakkal való furkósforgatást, a „Kraft-Ausdruck”-ok vékony, de annál rikítóbb szókincsét. Ha az ujságíró kezdett volna így írni, megütköztek volna rajta. De a politikusoknak jól

Eljövők.

Irta: Sersa Matild.

Fulvio meghajolt, Paola kezéből kivette a fagyaltot, szemébe nézett és így szólt:

- Szeretem.
- Ne szeressen, — sugta Paola mosolyogva, egészen nyugodtan.
- És miért ne?
- Mert férjem van, — szólt az asszony mosolyogva.
- Az sem baj!

Fulvio kék szeme szenvedélyesen fellángolt. Paola biborvörösén állt előtte, de az izgalom most sem látszott a nőn. Szép karja kiviláglott a fekete csipkeujjából, fölötte a karperec ékköve fénylett. Paola a karperecével játszott, a kis aranykarikával és a kis láncocskával. Fulvio haragosan csapott a kanállal a fagyaltos tányérra:

- Menjen . . . maga gyűlöletes nő . . . gyűlölöm magát.
- Paola meghajította a fejét, mint egy gyógyíthatatlan beteg előtt.
- Bocsásson meg, — szólt a férfi és szemével kérően tekintett Paola szemébe.
- Barátom, nincs mit megbocsátanom, — mondta Paola gyöngéden.
- Ön durva vagyok . . . Ön oly jó!
- Nem, óh nem, — és vissza akart vonulni.
- Maradjon egy pillanatig a közelemben, — sugta a férfi siró hangon.
- Nem lehet, barátom. Az urak dohányozni akarnak. Férjemnek nincs cigarettája.
- Mosolyogva szókott meg, akár egy őz.

Férje nyugodtan, elpusztíthatatlan boldogság-érzettel tekintett rá. A cigaretták közt válogatott, amit az asszony kínált és közben felesége ujjával játszadozott. Mintha ezer szerelmes dolgot mondtak volna egymásnak, oly szépek, fiatalok voltak, egymáshoz illőek. Az asszony és férje olyanok voltak, mint egy mátkapár. Mindenki örömmel nézett rájuk Csak Fulvio sápadt el, egy lépést tett előre — de a nő már feléje sietett.

- A cigarettája nem ég. Tűzet parancsol?
- Nem fél, — sugta Fulvio a fogai közt, — hogy megölöm a férjét?
- A cigarettája kialudt . . .

Pedig meglátja, még megölöm. Szó nélkül távozott Paola, csak az arca volt olyan, mintha egy fájdalmas szó, egy kifejezés megsértette volna őt.

Paola a zongora mellett állt meg, a fiatal, sápadt mester közelében. Fulvio emésztő, átfuró tekintettel nézett rá, úgy hogy a nő kétszer-háromszor ingerülten sütötte le szemét. De a férfi mintegy hipnózis alatt állva, meg se mozdult. Paola szemének fényét szitta, az asszony pedig természetes mozdulattal, mintha a fényár fásasztaná, nagy legyezőjét arca elé emelte.

Az egyik hölgy megpendítette a távozás eszméjét. Hogy a vendégek megmaradjanak, egy lány a Dinorah árnyék-keringőjét énekelte. A vendégek állva halgatták az éneket, de a lány kis, szimpatikus hangja nem győzte a sulyos trillákat és koloraturákat, a visszhang felelete nem sikerült, elveszett az énekben. A lány úgy énekelte a keringőt, mintha sirna, a zene azonban, amely csaldódtól fájdalmáról szól, az édes örület zokogását akarta festeni.

— Adja a legyezőmet, — szólt Paola lágyan Fulvioanak, aki egyedül állt a terrazon.

- Nem adom, ha nem hallgat rám, — mondta Fulvio és a legyezőt ajkához szorította.
- Adja ide, — felelte a nő határozott, de gyengéd hangon.

Hallgasson meg! Könyörgök! Nagyon fontos dolgot akarok magának mondani. De most nem lehet. Emberek, boldog emberek vesznek körül és én boldogtalan vagyok Paola! Hallgasson meg! Annyit szenvedek magáért. Tudom, hogy maga nem szenved, de azért maga is biztosan szánalmat érez irántam. Amit mondani akarok, azt csak maga hallhatja. Én itt maradok a terrazon, ön becsukja az ajtót és az emberek azt fogják hinni, hogy én elmentem. A férje le fog feküdni, én pedig itt fogok várni, míg ő elalszik — és aztán ön eljön ide.

- Nem jövök, — szólt Paola az ő utánozhatatlanul gyöngéd hangján.
- Paola, olyan vagyok, mint egy haldokló!
- Nem fogok eljönni, — ismételte a nő.
- Kérem önt, hivatkozzon asszonyi becsületére, leányos szívére, gyengédségére, szánalom-érzésére, ne tagadja meg az utolsó kérésemet.

- Nem jövök.
- Akkor megölöm magam.
- A nő egy percig a férfiura nézett.
- Igen, én megölöm magam, Paola, ha nem jön el. Ön keresztény nő. Ön nem engedheti meg, hogy egy ember nyomorultul meghaljon.

Paola fürkészve nézett Fulvio szemébe, aztán halkán suttogta:

— Eljövök . . .

állt és talán tetszett is. Azt mondták: *sneidig* volt.

Hát ez a szokás talán átragadt kissé az újságírókra is. S ahogy valaha az egyik oldalon vitézkedtek vele, most a másik párton tanulták meg. De a felelősség akkor is a műkedvelőket illeti, a kik ezt a szokást ehültették.

Persze, a műkedvelők azóta hirben és összeköttetésekben megnövekedtek, s többek közülük ép ott vannak, ahol legjobban akarják kurtavásba szorítani a „kócos bandát”. (Ez is a sajtónak egyik parlamenti technikus terminusa.) Nincs mit félni tőlük. Ha a sajtó megtorlást keresne, ép oly könnyen semmivé tehetné őket, mint a hogy fölemelte őket. De a megtorlásra nincs szükség. Legfőleg arra: a sajtó máskor vigyázzon, s ne bocsásson olyan verebeket a portájára, akik beszemetelik, s aztán később ők sipognak legjobban, hogy: „jaj, de nagy a szemét!”

(=)

Megint Lengyel Zoltán.

Van-e hajszája?

(A képviselőház ülése)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 25.

Lengyel Zoltán mentelmi sérelmének tárgyalására Kossuth Ferenc táviratban berendelte a függetlenségi párt tagjait. Ez az oka, hogy az ülés elején, annak dacára, hogy hétfő van, a függetlenségi padok egészen tele vannak.

(Folyó ügyek.)

Az elnöki előterjesztések között Justh Gyula bejelentette Szluha János halálát, bemutatta Günther Antal új mandátumát s gróf Zichy Vladimir levelét, melyben háromhatszáz szabadságot kért. A Kuria arról értesítette a Házat, hogy a Fenyvesi Soma mandátuma ellen beadott petíciót elutasították.

Darányi Ignác: Beterjeszti a nemzetközi mezőgazdasági intézet létesítéséről szóló, Rómában kötött egyezmény becikkelyezéséről kidolgozott törvényjavaslatot.

A Ház ezután harmadszor való olvasásban elfogadta a katonai özvegyek és árvák ellátásáról szóló törvényjavaslatot.

Ováry Ferenc: Benyújtja a közlekedési és pénzügyi bizottság jelentését a balatoni vasút tárgyában.

Moskovitz Iván, Herman Ferenc és Zakamás János bemutatják a kérvények 20—22. sorjegyzeit.

(Lengyel mentelmi ügye.)

Hédervári Lehel előadó: Referál a mentelmi bizottság jelentéséről Lengyel Zoltánnak a február 8-iki ülésen tett mentelmi bejelentése dolgában. Az a véleménye, hogy a Polónyi-perben Wallenstein Róza kihallgatása nem sértése Lengyel mentelmi jogának, mert a képviselőház állandó gyakorlata az, hogy mindazokban az esetekben, mikor valamelyik képviselő ellen folyamatba teendő bünvádi eljárás céljából a mentelmi jog felfüggesztését kéri tőle, a kérelem lehető bő, aktákkal való felszerelését kívánja az illetékes hatóságtól. A kihallgatott tanu vallomása nem vonatkozik Lengyel Zoltán személyére. A bizottság nevében kéri annak kimondását, hogy Lengyel Zoltán mentelmi joga megsértve nincs. (Helyeslés)

(Mi nem illik?)

Kálosi József: Kijelenti, hogy Lengyel mentelmi jogának sérelmét ő sem látja fenforogni. A bizottság határozatában azonban formahibát lát, mert nem tárgyalta külön Lengyelnek a Házban és a mentelmi bizottság előtt külön bejelentését. Ennek a mulasztásnak reparálására célzó indítványt terjeszt be. Óva int, hogy a mentelmi bizottság mostani eljárását precedenssé tegyék. (Zaj.) Ez olyan Rajta! kiáltás volna, nekibátorítása a hatóságoknak a politikai hajszára. (Zaj.)

Közbeiktatások: Eláll! Eláll!

Kálosi József: A bizottság határozatának indokálása képtelenség. Mi történnék akkor, ha obszkuros feljelentés alapján a bíró elrendel egy vizsgálatot, öt-hat napig tanukat vallat, azután egyszerűen kéri a képviselő mentelmi joga felfüggesztését. A Ház a mostani precedens alapján a kivánságot meg nem tagadhatja, tehát egyszerűen kiadja ártatlanul a képviselőt akár a vizsgálati fogság számára. Így egy újabb törvénytelen korszak idején akár a fél elleneket elcipeltethetik a képviselőházból. Foglalkozik a Polónyi-pör tanuival. Szerinte Braun Mór olyan ember, akinek a foglalkozása az, hogy tanu. (Nagy zaj.)

Holló Lajos: Nem illik egy pör folyásába beavatkozni.

Kálosi József: Indítványozza, hogy határozza el a Ház, hogy Lengyel Zoltán mentelmi jogát nem sértette az, hogy az ellene folyó pörben két tanut kihallgattak, mert ez a dolog nem közvetlenül az ő személye ellen irányul. De azért a mostani eljárás nem lehet precedens. Figyelmeztet arra is, hogy a jelentésben a bizottság direktívákat adott a bíróságnak.

(Csak röviden!)

Hédervári Lehel: Kálosi József nem bírta elhelyezni szellemi termékeit a mentelmi bizottságban, sértett hűsége tehát idehozta a Ház elé. A bizottság egy tagja sem akarja utasítani a bíróságot, de erről a jelentésben szó sincs. Kéri Kálosi indítványa elvetését.

Kálosi József: Szólásra jelentkezik.

Elnök: Milyen címen akar szólni?

Kálosi József: Mint Indítványozó! Így megillet a szó.

Elnök: Csak ha tizen aláírták indítványát!

Kálosi József: Akkor félreértett szavaim helyreigazítása címen beszélek!

Elnök: Helyes! De csak röviden! (Nagy derűtlenség.)

Kálosi József: Hat sorban! Konstatálja, hogy Hédervári előadó az ő első indítványára nem reflektált.

Elnök: Figyelmezteti, hogy ez nem félreértett szavainak megmagyarázása!

Kálosi József: Kéri az indítványának elfogadását.

A Ház tagjai közül csak Kálosi József és a demokraták szavazták meg Kálosi indítványát és így a mentelmi többség javaslata lett határozat.

(Az önálló vámtérület.)

Ezután a kérvények következtek. A szegvári népgyűlésnek az önálló vámtérület, az adórendszer reformja, a fogyasztási adók törlése, az általános választói jog létesítése és az udvar tartás költségeinek fölemelése ellen beadott kérvényrel

Baross János beszélt. Kataszteri rendszerünk revízióját követeli. A magyar földadó nagy sérelme, hogy kulcsa tulságosan nagy. Nagyok a községi és pótadók is. Ennek a következménye a tulságos kivándorlás és a nemzetközi szocializmus terjedése. A földadó kulcsát le kell szállítani. A progresszív adózás behozatala elkerülhetetlen szükség.

Lovász Márton ajánlja, hogy az önálló vámtérületről szóló kérvényeket pártolólággadják ki a kormánynak.

Wekerle Sándor miniszterelnök igéri, hogy az adóreformot rövid időn belül megcsinálja, ebben kifejezésre jut a progresszivitás elve, még pedig igen erős kulcs szerint.

A Ház a kérvényeket a bizottság javaslataival szemben pártolólággadta ki a kormánynak.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után folytatják a kérvények tárgyalását.

(A munkásbajok orvoslása.)

Az idegenek birtokszerzésének meggátolására vonatkozó kérvényeket Baross János pártolólággadják ki a kormánynak. Pártolólággadják is ki azokat a kormánynak.

Több kérvény arról szól, hogy a katonaköteles ifjaknak megkönnyítsék a házasság. Samassa János pártolja a kérvényeket, Ugron Gábor ellenzi.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek és Bácsmezőnek a munkásbajok orvoslására irányuló kérvényeinél Mérey Lajos fejtegeti, hogy a mezőgazdák helyzete a munkásbajok miatt csaknem tűrhetetlen. A szabad kül-

tözködési jog következtében ma már azok a munkások is kivándorolnak, akiknek kötelességei vannak itthon.

Buza Barna azt ajánlja, hogy csekkel ellátott utlevelet adjanak a kivándorlóknak, amellyel később hazajöjjenek. A munkásokat meg kellene szabadítani valami módon a nemzetközi demagógia uralmától. A sajtó ügyében nem korlátozná a sajtószabadságot, de kívánja, hogy a sajtószabadsággal visszaélők szigorubb büntetésben részesüljenek.

Csitáry Béla azt szeretné, ha a kormány a glaszé-keztükét félredobva, erélyesebben látna a munkásügyek rendezéséhez.

Eszterházy Móric gróf fejtegeti, hogy a mezőgazdaság válságba jut, ha hamarosan nem rendezik a munkásviszonyokat. Ha az állam nem tudja megszüntetni a kivándorlás általános okait, akkor ne is alkalmazzon repressziókat a kivándorlók ellen és főként ne a munkásszerződés címén, mert legtöbbszörre nem azok vándorolnak ki, akiknek munkásszerződésük van, hanem azok, akiknek nincs munkájuk.

Elnök a vita folytatását elhalasztja.

Wekerle Sándor ajánlja, hogy holnap ne legyen ülés, mert egész nap minisztertanács lesz. Szerdán folytassák a kérvények tárgyalását és azután néhány napig szünet legyen.

A Ház elfogadta a miniszterelnök javaslatát, mivel az ülés véget ért.

Aradi asszony — Perzsiáról.

Akhter khánné levele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Ismeretes az regényes házasság, a melyet egy érdekes származású aradi asszony: Hanecker Pálffy Mária kötött a perzsa diplomáciai kar egyik előkelő tagjával: Akhter khánnal. A szép aradi asszony Konstantinápolyban ismerkedett meg a khánnal, ott is történt az esküvő s a khánné azóta már egy ízben járt itthon Aradon, amikor az örökségül reá maradt házat eladatta. Akhter khánné, úgy látszik, azóta is állandóan nagy érdeklődéssel viseltetik a hazai dolgok iránt. Ez idő szerint Jeruzsálem-ben van, ahol férje jeruzsálem-jaffai főkonzul. Onnét levelet irt *Az Ujság*-nak, a melyben kikel a tájékozatlan és rosszakaratu közlemények ellen, a melyek Perzsiáról a magyar lapokban megjelennek.

A khán feleségévé lett aradi asszony levele így szól:

Hotel du Parc

Jaffa-Jerusalem, 1907. február hó.

Becsés lapjában, nagy sajnálatomra, többször olvastam Perzsiára vonatkozó, a tényekkel ellentétben álló közléseket. Férjem nagyon megbotránkozott, a mikor lefordítottam neki azokat. Ez egészen természetes, mert nekünk magyaroknak is fáj, ha idegen lapok rosszakaratu közleményeket hoznak Magyarországról, ha azt írják, hogy Ausztria meghódított tartománya stb. Mennyit kell nekem ilyenekért szenvednem itt az idegenben. Volt eset reá, hogy szemembe mondta, hogy Magyarország Lengyelország sorsára jutott, s mint a lengyelek, az oroszok hatalmában vannak, úgy mi magyarok az osztrákok hatalma alatt nyögünk. Istennem, mennyi ostobaságot kellett már végighallgatnom hat év alatt.

Férjem perzsa khán és diplomata volt egész családja és ma is még három fiutestvére. En szintén elég jól ismerem a perzsa viszonyokat. Gyakran összejöttem európai urí emberekkel, kik 10—15 évig Perzsiában éltek s az elragadtatás hangján beszélnek az ottani viszonyokról. Ugy a közbiztonságról, mint a kereskedelmi és politikai viszonyokról. A szegény eihalt s hról sok olyan mende monda keringett, a mi semmi tekintetben sem felelt meg a valóságnak. Ha Párisba jött, 5—6 millió frankot kötött és sohasem maradt adós. Egy cikk jelent meg *Az Ujság*-ban, hogy a sah palotájában a kés és villa használata ismeretlen fogalom. Mind csunya ráfogás!

A cári család után a perzsa uralkodócsalád

a leggazdagabb a jelenlegi összes uralkodók közt. Muzaffar-Ed-din soha pénz dolgában meg nem szorult, sőt ellenkezőleg, nagyon bőkezű uralkodó volt. Fiai, leányai, mind nagyon nagyon gazdagok. Nem zsarolnak, sőt ellenkezőleg, kitűnően bánnak a néppel. A kormányzó állásokat nem pénzért adogatják s ha a főhivatalnokok visszaéléseket követnek el, arról az uralkodónak nincs tudomása. A kormányzók kevés kivétellel császári hercegek, a kik gazdagok. S ha van is más kormányzó, az szintén dúsgazdag khán, kinek családja évszázadok óta kháni rangban van, mivel a nemesség ott is, mint nálunk, létezik. Perzsiának most már parlamentje is van. Mulatnak rajta az európaiak, hogy ilyen, meg olyan. Egyelőre olyan a milyen, tíz év múlva másképp lesz. Miért van kétszáz nemes ifju Berlinben, ugyanannyi Párisban és háromszáz Londonban? Tanulnak, művelődnek s így minden megéri, kifejlődik idővel.

Az új sah azért koronáztatta meg magát olyan sietve, mert félti a trónját; de nem az öcscsétől, dehogyan, hanem a köztársaságtól. Neje unokatestvére, nagyműveltségű, eszes hölgy. Az új sah *feleségeiről* beszélni tehát oktalanság. A hercegek hercegnőket vesznek el s csak azok a hercegek jönnek számításba, kik hercegnőtől származnak, a többiekéről hallgat a krónika.

Nemzeti bankot is kreáltak, de nem a sah számára, hanem a tisztviselők rendszeres fizetése céljából. Osszeadák a pénzt a perzsák, mert nem türnek meg idegen pénzt. A perzsa nép gazdag; nagy kereskedelmi kivitele van. Évenként milliókra rug, értem fontokban, az ópium, szőnyeg, himzés, majolika, mozaik rizs, tea és famunka kivitele. Gyertya, cukorgyár alig van Perzsiában. Nem is említettem a rózsajolaj és türkisz-kivitel. Amerikába a múlt évben 15 millió dollár értékben ment ki szőnyeg és himzett chawl. Jelenleg petroleumgyárakat állítanak fel, mert sok a bő petroleumforrás. Pierre Loti könyve híven visszaadja, milyen gazdag Perzsa.

Ujból bocsánatot kérek hosszú levelemért. Ha megint ennek ellenkezőjét tetszik hallani, kérem megszívlelni az én véleményemet. Szeretem Perzsiát, mely második hazám lett, de azért a szívem mégis magyar s a vérem is az, mely tudniillik *soha sem válik vízzé.*

Marie Khan Akhter
szül. erdődi Pálffy.

Tömeges afférok Gyulán.

Polgárok és tiszték összejövedelése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Kinos incidens tartja izgalomban Gyula város társadalmát. Ez az incidens már csak azért is számot tart a szokottnál nagyobb érdeklődésre, mert abból a kategóriából való, amely mindig érdekes eseményekkel izgatja a botrányra éhes közönségnek idegeit. Katonák, hölgyek és polgáremberek játszó a főszerepet ebben a botrányban, amely egy társaskör kedélyes tea-estélyén történt.

A gyulai *Polgári Kör* tea-estélyt rendezett, amelyre meghívta a Gyulán állomásozó honvédszolgálat tisztikarát is. Az estély vendégei vidám kedvvel töltötték az időt késő éjjel-utánig, mikor az italok párája, köztudomás szerint, jobban megszokta feküdni a táncterem levegőjét, mint az esti órákban. Volt a mulatók között két katonatiszt is. Egyikük századosi, a másik tiszthelyettesi rangot viselt.

Egy tánc-forduló befejezése után a két katonatiszt elvegyült a tömeg közé s udvarolni kezdett a jobbmódu polgárleányoknak. A gyulai leányzók azonban híresek arról, hogy nem viseltetnek valami nagy szeretettel a sujtásos uniformis iránt. Ezt észrevették a tiszték s most már „modernebb szellemben” csapongott széptevésüknek szóárja. A százados különösképpen kitüntette figyelmével azt a polgárleányt, aki *Schrieffert* József fiatal építész oldalánál sétál-

gatott. Beszélgetés közben *Schrieffert* egyszer csak rászólt a századosra, akit ezalatt egy másik gazdafiú is megközelített.

A százados és a polgárok között heves szóváltás keletkezett, amire figyelmessé tették a tiszthelyettes is. A tiszthelyettes pedig be-szaladt az étkező-helyiségbe s *kardot kötött.* Így tért vissza felebbvalójához, aki ekkor már alig győzte finom szarkazmussal visszautasítani a polgárok sértegetését. Végre nagy nehezen helyreállott a nyugalom, mire a két tiszt eltávozott.

Másnap a százados és a tiszthelyettes három fiatalembertől lovagias elégtételt kértek. A lovagias ügyek egy részét jegyzőkönyvileg intézték el. Egy ügy azonban elintézetlen még s ezt valószínűleg párviadallal fogják megoldani.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár közgyűlése.

(Beszámoló. — Tőkefelmelés. — Új igazgató.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Arad egyik legelőkelőbb, virágzó pénzinté-zete, az *Arad-csanádi Gazdasági Takarékpénztár* részvénytársaság vasárnap délelőtt tartotta meg rendszeres évi közgyűlését *Urbán* Iván elnök-igazgató elnöklete alatt. A közgyűlésen nagy számban egybegyűlt részvényesek örömmel és meglepéssel vették tudomásul a nagyközön-ség és a gazdasági körök bizalmát élvező inté-zetnek múlt évi rendkívül eredményes működését, az összes üzleti ágakban való jelentékeny emelkedést és végül azt, hogy a kedvezőtlen közgazdasági viszonyok dacára közel 300,000 korona tiszta üzleti nyereséget sikerült elérni.

Ennek az érdekes munkásságnak méltánylásul a közgyűlés elismerését nyilvánította és hálás köszönetet szavazott a takarékpénztár igazgatóságának és különösen *Heinrich* Sándornak, az intézet kitűnő vezérigazgatójának, akinek kiváló szaktudásával és fáradhatlan buzgalomával jelentős része van a kimutatott szép eredmény elérésében.

Kiemelkedő momentumra volt még a közgyűlésnek a kegyelet lerovása *Vásárhelyi* Béla, az intézet elhunyt nagyérdemű igazgatósági tagja iránt, aki nemcsak a takarékpénztár alapításának eszméjét vetette föl, hanem az alapítás óta odaadó tevékenységet fejtett ki az intézet fölvirágoztatása érdekében. A közgyűlés *Vásárhelyi* Béla elhunyt fölöött őszinte fájdalomának és részvételének jegyzőkönyvben is kifejezést adott és helyébe *Nachtnébel* Ödön kir. tanácsost, az aradi közéletnek e kiváló vezető férfiát választotta meg igazgatónak.

(A közgyűlés megnyitása.)

Miután *Zselénszki* Róbert gróf elnököt családai gyász érte, a közgyűlést *Urbán* Iván igazgatósági elnök nyitotta meg. A részvényesek üdvözlése és a közgyűlés határozatképességének megállapítása után a jegyzőkönyv vezetésére *Földes* Somát, annak hitelesítésére *Neuman* Dániel és *Szathmáry* Mihályt kérte fel.

(*Vásárhelyi* Béla emlékezete.)

Heinrich Sándor vezérigazgató olvasta fel ezután az igazgatósági jelentést, amelynek bevezető sorai az elhunyt *Vásárhelyi* Béla igazgató érdemeit a következőkben méltatja:

Amidőn igaz, benső meghatottsággal és mély fájdalommal emlékezünk meg a társulatunkat ért ezen nagy veszteségről, egyben indítványozzuk, hogy habár az igazgatóság maga észéről kegyeletes érzésének és fájdalomának megfelelő módon és alakban már kifejezést adott, mondja ki a közgyűlés: néhai *Vásárhelyi* Béla, mint részvénytársaságunk alapításának legelső indítványozója, mint igazgatóságunknak kezdetől fogva nagybuzgalmu tagja, nagy mértékben érdemelte ki soha meg nem

szünő elismerésünket és hálánkat, melynek némi jeléül, az ő kiváló nagy érdemeinek méltatása mellett, a részvényesek összeségét képviselő közgyűlés *Vásárhelyi* Béla elhunyt felett érzett őszinte fájdalomának, igaz benső részvételének jegyzőkönyvileg is kifejezést ad, — emléket pedig társulatunk mindenkor bálás kegyelettel fogja megőrizni.”

Urbán Iván elnök szintén igen meleg szavakban emlékezett meg *Vásárhelyi* Béla igazgatósági és *Takácsy* Sándor dr. választmányi tag elhalálása felett. Indítványára a közgyűlés mindkettőjük elhalálása felett jegyzőkönyvi részvételt fejezte ki.

Az igazgatóság és az elnök-igazgató indítványait a közgyűlés egyhangú helyesléssel fogadta, mire *Urbán* Iván az indítványokat határozatoknak mondta ki.

(Beszámoló az üzleti évről.)

Heinrich Sándor vezérigazgató ezután az igazgatósági jelentés üzleti részét és a felügyelő-bizottsági jelentést olvasta fel, mely szerint az elmúlt évben ugy az aradi fő-, valamint makói, pécskai és nagyszentmiklósi fiókintézetnél az ügykezelés s az ügyletek lebonyolítása megszaktítás nélkül szabályszerű s kifogástalan volt. A pénztár összforgalma az elmúlt év végén 78.119,692 korona 89 fillér volt. A betétek álladéka december 31-én 14.878,480 korona 13 fillér. A váltóleszámitolási üzlet álladéka 13.063,129 korona 62 fillér. A folyó számlai adósok álladéka 7.227,412 korona 09 fillér. A jelzálog kölcsönök álladéka 4.951,699 korona 83 fillér. Pénzkészlet december 31-én 548.108 korona 17 fillér.

(A nyereség felosztása.)

Ezután *Urbán* Iván elnök az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó javaslatára megállapította, hogy az üzleti felesleg mint tiszta nyereség 286595 kor 96 fillért tesz ki. Ez összegből a) 5000 drb. részvény után a 17. szelvény beváltására, ami már f. évi január 1-től kezdve tényleg megtörtént, 30 K. 15000 K, b) a fennmaradó összegből 20 százalék az igazgatóság tagjainak jutalmakára 27319 K. 18 f., c) a felügyelő-bizottság tiszteletdíjára 3000 K, d) a tennmaradó 106276 K. 78 f. pedig a tartalékalaphoz csatoltassék, miáltal tartalékalapunk 1,793.821 kor. 61 fillérre fog emelkedni.

(Az alaptőke felemelése.)

Heinrich Sándor igazgató ezután felolvasta az igazgatóságnak a részvénytőke felemelésére vonatkozó indítványát, mely így hangzik: A közönségnek és a pénzülcnek intézetünk iránt évről-évre fokozottabb mértékben nyilvánuló bizalma; továbbá azon körülmény, hogy három fiókintézetünk, valamint hitelezéseink nagymérvű emelkedése oly jelentékenyen veszik igénybe a rendelkezésünkre álló központi pénztárt, hogy üzletkörünk további kitágítása, egy nyugdíjalapnak létesítése és tartalékalapunk gyarapodása, kívánatossá teszik újabb részvényeknek megfelelő árban kibocsátása által alaptőkénket jelentékenyen emelni. Az igazgatóság ezen kérdéssel már behatóan foglalkozott és most már a választmány hozzájárulásával indítványozza: mondja ki a közgyűlés, hogy a részvénytársaság alaptőkéjének felemelését, ezen célból *újabb részvények kibocsátását* — a jelenlegi részvényesek jogainak és érdekeinek figyelembe vétele mellett — *elvíleg helyesli, elfogadja és megbizja* az igazgatóságot, hogy a részvény kibocsátás feltételeit beható tanulmány tárgyává téve, ez iránti javaslatát egy általa alkalmasnak vélt időben ujonnan egybehívandó közgyűlésnek előterjessze.

(A részvényesek elismerése.)

Mind a nyereség felosztására, mind a tőkeemelésre vonatkozó indítványt élénk éljenzéssel és helyesléssel fogadták a részvényesek, akiknek nevében most szólásra emelkedett *Szathmáry* Gyula és elsősorban *Vásárhelyi* Béla igazgató elhalálása felett fejezte ki mély részvételt. Az igazgatósági jelentés üzleti részével foglalkozva, *Szathmáry* a maga és részvénytársai nevében is a legnagyobb hála és köszönyt hangján szólt az elért fényes eredményről és indítványozta, hogy mielőtt a közgyűlés a felolvasott jelentéseket és számadásokat egyhangulag tudomásul venné s a szokásos felmentvényt megadná, fejezze ki az igazgatóságnak, felügyelő bizottságnak, az elnök-

igazgatónak és a kiváló vezérigazgatónak, valamint a derék tisztviselői karnak jegyzőkönyvi elismerését.

A közgyűlés zajos éljenzés közben elfogadta az indítványt, mire Urbán Iván elnök határozatilag kimondta, hogy a közgyűlés az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak a fölmentvényt megadja, a nyereség fölosztására és a tőkeemelésre, valamint az elismerés nyilváníttására vonatkozó indítványokat egyhangúlag elfogadta.

(Választások.)

A közgyűlés ezután a megüresedett igazgatói és választmányi tagsági helyeket töltötte be titkos szavazás útján. A kiküldött szavazatszedő bizottság, melynek elnöke Keresztes Gyula dr., tagjai Maresch Gyula és Szalay Géza dr. voltak, a szavazás idejére fölfüggesztett közgyűlésnek újból való megnyitása után jelentette, hogy valamennyi szavazattal igazgatónak *Nachtnébel* Ödönt, választmányi tagnak pedig *Vásárhelyi* Jánost választották meg.

Az éljenzéssel fogadott eredmény kihirdetése után Urbán Iván elnök berekesztette a közgyűlést.

Urbán Iván elnöklete alatt jelen voltak a közgyűlésen: Apor Gyula, Avarffy Ferenc, Bohus Zsigmond báró, Blaskovich Erneszt, Breda Viktor gróf, Dálnoki Nagy Lajos dr., Domonkos József, Fábian László, Fábian Lajos dr., Friebeisz Miklós, Földes Soma, Goldschmidt Sándor, Hegedüs László, Heinrich Sándor, Keresztes Gyula dr., Kövér Márton, Kövér Zsigmond, Kristóry János, Komlósy Sándor, Lukácsy Lajos, Maffey Géza, Maresch Gyula, Mezey Andor, Neuman Dániel, Nachtnébel Odön, Parecz Béla dr., Purgly János, ifj. Purgly János, Purgly Emil, Persa Péter, Pichler János, Priegl István dr., Révész Adolf, Salacz Gyula, Szathmáry Gyula, Szathmáry Mihály, Szathmáry János, Szalay Antal, Szalay Géza dr., Tolnai János dr., Urbán Iván, Urbán Péter, Vásárhelyi Dezső, Vásárhelyi László, Vásárhelyi József, Vajda Zsigmond, Vertán István, Wadovszky Gusztáv, Wagner József és Wallfish Armin.

Az analfabéták ellen.

A hernyóból lett sárkány.

Az újságírók ellenségei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 26.

A Budapesti Újságírók Egyesülete, az Országos Pázmány-Egyesület és a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének részvételével tegnap délelőtt fél 12 órakor a budapesti kereskedelmi és iparkamara dísztermében *Herczeg* Ferenc elnöklésével közgyűlést tartott, a melyen a legutóbbi időben felhangzó sajtóellenes hangokra a magyar irodalom egyik legnagyobb büszkeségének, *Herczeg* Ferencnek ajkáról hangzott el a méltó felelet. *Herczeg* ugyanis a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

A gyűlölködők.

Tisztelt és kedves kartársaim! Midőn szerencsém van megnyitni a mai rendkívüli közgyűlést, tisztelettel és kollégialis szeretettel köszöntöm a megjelent kartársakat.

Ezek után áttérünk mai rendkívüli közgyűlésünknek egyetlen tárgyára, amely, mint méltóztatnak tudni, állásfoglalás ama támadásokkal szemben, amelyekben újságíró kollégáinknak újabb részük volt. Méltóztatnak tudni és semmi okunk nincs, hogy virágnyelven beszéljünk: ezeknek a támadásoknak a színhelye rendszerint a képviselőház volt. Talán nem kel lene törődnünk ezekkel a támadásokkal, ha nem volnának szimpptomái egy mindnyájunk által könnyen konstatalható és rendszeresen szított gyűlöletnek a sajtóval szemben. Pedig nemrégiben történt, hogy az ország közvéleménye egy nagy, szenvedélyes alkotmányos harcot küzdött végig. Ebben a harcban a magyar sajtó bámulatos önzetlenséggel, tüzzel, bátorsággal támogatja az alkotmány védelmére sorakozókat. A logika összes szabályai szerint azt kellett volna hinnünk, hogy miután győzelemre vitte ezt az ügyet a sajtó, legalább valami erkölcsi diadal

jut neki osztályrészeül. Ma nagy meglepetésünkre azt kell tapasztalunk, hogy rendszeresen, minden téren az erkölcsi diadalt el akarják tőlünk vitatni azok, akik a sajtónak köszönhetik tulajdonképpen, hogy nem erkölcsiökhez, hanem *kezzeifogható anyagi prédához jutottak.*

De ugy találok, hogy nemcsak igazságtalanság, hanem oktalanság is ez az irányzat, mert hiszen a sajtó ma a tulajdonképeni magyar hadsereg, amely az ország érdekeit a leg hatásosabban védi. Hogy miért akarják éppen ezt a hadsereget gyöngíteni azok, akik ma még nincsenek abban a helyzetben, hogy egy szuronyos magyar hadsereget állítsanak fel, nem értem. (Élénk éljenzés és taps.)

A mi bűnünk.

Mélyen tisztelt kartársak! A nagyurak meg tudják magukat védeni mindenkor, azonban arról van szó, hogy a közkatonákat védjük meg és nem fogunk arra az álláspontra helyezkedni, amelyet tudvalevőleg a királyok foglalnak el, akik chere cousin nek szölitják egymást akkor is, amikor a közkatonák szuronyal mennek egymásnak. Az az ütés, amely a kis zsidógyereket éri, mindnyájunknak fáj. Mi magunkra vethetnénk bizonyos fokig, mint George Dandin. Azt mondhatnám: ha nem is az történt, amit akartunk, de okai vagyunk annak, hogy ez történt. Hiszen hogy ellenségeink bizonyos jelentőséget nyertek a közéletben, hogy szavuk elhallatszik idáig az első sorban a mi hibánk, vagy ha bűn, *a mi bűnünk*: a magyar sajtó bűne. *A magyar sajtó nagyító tükrében látják magukat egyes kis falánk hernyók sárkányoknak: a magyar sajtó szócsovént át hallhatja némely egér a saját cincogását oroszlánbögésnek.* Ezt nekünk bizonyos humorral illik fogadnunk, mert hiszen abban a helyzetben vagyunk, amelyben a költő ismert boszorkányinasa, aki a seprőnyélből maga csinált rémet.

T. közgyűlés! Ha már most tanakodni fogunk, azt hiszem, nem juthatunk más eredményre, mint arra, hogy föltétlenül szükséges a szoros összetartás. Itt nem magánérdek védelméről van szó, hanem a magyar sajtószabadság védelméről, amelyre a nemzetnek a közéletben szereplő összes erőtevényezői közül a jövőben is a legnagyobb mértékben van szüksége. A szabadság embereiben él. Hogy a már idézett zsidó gyerekre visszatérjek, a zsidó gyerekek megvédése a sajtószabadság megvédése. *n* azt hiszem, hogy a magyar sajtó munkásai előbb-utóbb be fogják látni azt, hogy a leghatásosabban védekezhetnek azzal, ha a pártpolitikai küzdelmek hevében is az objektív igazságot alkalmazzák nem csak ellenségeikkel, hanem barátaikkal szemben is. Hiszen, ha minden szereplő embert minden körülmények között nem annyira pártállása, hanem *erkölcsi és szellemi értéke után ítélnek meg, akkor sok üres hótyag pukkadna meg és sok ellenségünk től szabadulnánk meg.* (Élénk tetszés és helyeslés.)

Ha kell: megtorlás is lesz.

Seress László, a Budapesti Újságírók Egyesületének főtájkára erre a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A Budapesti Újságírók Egyesületének 1907. február 24-én tartott rendkívüli közgyűlésén egybesereglett hivatásos magyar újságírók egyetemessége foglalkozott azokkal a támadásokkal és nyilatkozatokkal, amelyek az utóbbi napokban a képviselőház egyes tagjai és más tényezők részéről a sajtó ellen elhangzottak. Az újságírók közgyűlése megdöbbenéssel konstatalta, hogy egyeseknek, kik politikai és társadalmi szereplésre volnának hivatva, mily kevés érzékük van az alkotmány és közművelődés egyik legfontosabb szerve, a sajtónak feladata és értéke iránt és a legnagyobb határozottsággal *utasítja vissza azt a felületet és léha bírálatot, amelyben a sajtó működését ezek a tényezők illették.*

Az újságírók egyetemes gyűlése kijelenti, hogy a sajtó szabadságát a magyar alkotmány és közművelődés érdekében minden erejével védelmezni, a közvéleményt a sajtószabadság nagy értékéről felvilágosítani fogja és azokkal szemben, kik tudatlanságból vagy rosszakaratból a nemzet közkincsének megromlására törekednek, egész erővel szembeszáll és *ha kell, a megtorlás rendelkezésére álló eszközöket is alkalmazni fogja.* (Hosszantartó éljenzés és taps.)

„Nem tudok olvasni!”

Nem lehet kétség az iránt — mondotta a főtájkár a határozati javaslat megokolásában — hogy állást kell foglalnunk azokkal a támadásokkal szemben, amelyek az újságírók egyéni becsületét és a sajtószabadságot érintik. — Egyesek megbántott hiúságból vagy kielégítetlen ambícióból támadnak a sajtóra. Ez a történelmi érzék teljes hiányára vall és az értelmi képesség és gondolkodásmód alacsony színvonalát jelenti. A sajtó ellenségei elfelejtik, hogy a sajtó mindig és mindenütt megelőzte a parlamenteket és a sajtóban harcoltak a parlamentekért. *A parlamentet könnyű elnémitani, hat baka szétkergeti, de kergessék szét az egész magyar sajtót!* (Élénk tetszés.) A magyar sajtó mentsvára a parlamentnek, az alkotmányos életnek, odahuzódik mindig vissza az alkotmányos védelem, valahányszor megtámadták a parlament szabadságát és ha a parlament veszályban volt, a sajtó kelt mindig a parlament védelmére. Most meg éppen a parlament készül békóba verni a sajtó szabadságát!

Nekem Hugó Victor communardja jut eszembe erről, aki a póriás ember féktelen indulatával rohan előre és égő csóvával neki ront a Louvre gazdag kéziratgyűjteményének és azt akarja felgyújtani. A költő megragadja karját, rárivall, hogy milyen oktalanságot akar elkövetni, mire az ember bambán felel: *„Hiszen én nem tudok olvasni!”* A magyar közélet tele van ilyen communardokkal. A magyar sajtó munkásainak kötelességei, hogy a magyar közélet kommunardjaival szemben megvédelmezzék a magyar sajtó szabadságát. Ajánlom határozati javaslatunk elfogadását. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Lenkey Gusztáv, Palócz László, Radó Samuel és Faragó Jenő hozzászólása után a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel *elfogadta* a választmányának *Seress* László által előterjesztett javaslatát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: A tolvaj, dráma. (Bérlét B.)
Szerda: A vig özvegy, operett. Szöregyh Gyula vendégfölleptével. (Bérlét C.)
Csütörtök: Parasztbecsület, Baja zók, opera. Corfesco Miklós vendégfölleptével. (A. bérlétszűnet)
Péntek: A miniszter előszobájában, Országgyűlési szállás, vigjáték Ujházi Ede vendégfölleptével. (Bérlét A.)
Szombat: Budapest, vigjáték. Ujházi Ede vendégfölleptével. (Bérlét B.)
Vasárnap: Délután: Peleskei nótárius, bohózat Este: A vén bakkancsos és fia a huszár, népszínmű. Ujházi Ede vendégfölleptével. (A. bérlétszűnet.)

Vas Sándor hangversenye.

Arad, február 25.

Arad zenei életének és az ideai hangverseny-sorozatának értékes, sőt mondhatjuk, egyik legérdekesebb eseménye volt az a hangverseny, amelyet *Vas Sándor*, a fiatal aradi zongoraművész tegnap délután a Fehér Kereszt nagytermében tartott. Értékét magának a művésznek játéka adta meg, érdekességét pedig az, hogy *Vas Sándor* aradi ember, aki itt Aradon, aradi tanároktól nyerte művészetének, virtuozitásának nemcsak alapját, de bravuros technikáját, izlését, zenei intelligenciáját is. Beszámolóknak is nevezhetnők tegnapi hangversenyét, mert annak egyedüli célja volt beszámolni, tanúságot tenni az utolsó időben tett nagy haladásáról. És a közönség, amely a fiatal művészt még aradi növendék korából ismeri és látta fokról-fokra emelkedni, most sem csalódott a hozzá fűzött reményekben, mert tegnap *Vas Sándorban* egy kiforrott művészt volt alkalma hallani.

Vas Sándor művészi kvalitását mély gondolkodásra, erős érzelmekre valló játék jellemzi. Finom poentirozás, erős és kifejező színezése a zenei gondolatoknak: jellemzik kidolgozását: kikeresi és kihasználja a legkisebb nüanszot is, amelylyel érzelmet, hangulatot festhet. Nagy súlyt fektet pianóra, legatóira, amelyek való-

ban bámulatos finomak, kifejezőek. Hangsúlyozása, tempói erős ritmikai érzékéről tesznek tanúságot. Technikája bravuros és tökéletes. Amellett előadás-modora ment minden póztól, minden a külső effektusokra támaszkodó hatásvadászástól. Művészete inkább az érzelm-részeket, mint a technikai bravurokat keresi és éppen ezért műsorát is ennek megfelelő számokból állította össze.

Mindjárt az első száma, *Bach* VI. angol suit-jéből előadott öt kis táncdarab tökéletes előadásával megnyerte a közönség tetszését és elismerését, amely fokozódott *Beethoven* „As-dur Sonata“-ja és *Chopin* „F-moll fantáziá“-ja után, amelyeknek nemcsak gondolatait, érzelmeit interpretálta kifogástalanul, de technikai nehézségeit bámulatos könnyedséggel győzte. Ugyanezt mondhatjuk a *Brzezinski* „Fis-moll variációk“, *Dohnányi* „Cis-moll scherzo“ és *Schubert-Liszt* „Soirée de Vienne“ című művek előadásáról is.

A közönség lelkesen ünnepelte a fiatal művészt, aki rádásul *László Árpádnak*, a kiváló aradi zenetanárnak egy Magyar Ábrándját adta elő. *Lászlónak* ez az átírata úgy eredetiség, mint művészi kidolgozás szempontjából kiváló és már a legelőkelőbb zenei körökben méltó feltűnést keltett. A közönség ovációjából természetesen nagy rész jutott a jelenlevő szerzőnek is.

G. A.

* *Rigoletto*. *Corfesco* Miklós, a bukaresti opera művészenek vendégszereplése kölcsönzött érdekességet a *Rigoletto* mai előadásának. *Corfescoban* egy kvalitásos művészembert ismert meg az aradi közönség, aki nem mindnapos sikert aratott *Rigoletto* nehéz szerepének eljátszásával. *Corfescónak* nagyon szép, meleg és behizelgő tenor-bariton hangja kellemesen lepi meg a hallgatót. *Rigolettoja* önálló felfogású művészi játék, a groteszk alaknak sok érdekességgel megcsinált rajza. Hangjával könnyen és bravurosán játszik. Különösen pianói hatottak nagy közvetlenséggel és arattak őszinte sikert. A vendégművészt a szép számú közönség egész estén át meleg ovációkban részesítette. H. G.

* *Mariházy Miklós* visszajön. Még meg sem kezdődtek a budapesti Cabaret-színház előadásai s máris válság fenyegeti a készülő vállalatot. *Mariházy* Miklós, a Cabaret művezetőjének szerződötték, ma felbontotta szerződését és erről azonnal értesítette *Szendrey Mihályt*. *Mariházy* elhatározására döntő volt, hogy nem látta a Cabaret programjában azt a művészi szellemet, melynek szolgálatába ő szerződött. *Szendrey*, aki mindenkor meleg érdeklődéssel kísérte *Mariházy* művészi pályafutását, még a mai napon készséggel visszاسzerződött *Mariházyt* az aradi színtársulat kötelékébe. *Mariházy* már holnap — egy csalódással gazdagabban — visszatér Aradra.

* *Nyilatkozat* egy megjegyzéshez. A színiügyi bizottság legutóbbi üléséről hozott tudósításunkkal kapcsolatban *Szendrey Mihály* színiigazgató felkért bennünket a következő sorok közzétételére:

Tekintetes Szerkesztő ur! A folyó hó 22-én tartott színiügyi bizottsági ülés után, mint egyszerű kérdést intéztem a bizottsághoz, hogy ki bírálja el a Kölcsény-egyesület által kijelölt pályaműveket, valamint a helyi szerzők nálam levő öt művét. A színiügyi bizottság egy igen tisztelt tagja erre azt a megjegyzést tette, hogy a jövő közgyűlés *Avarffy Géza* urat amúgy is beválasztja a bizottságba, hát majd elolvassa ő. Mire megjegyeztem, hogy az nem lehet, mert ő is szerző. E megjegyzésemet úgy értették, sőt a sajtó is úgy hozta, mintha mind az öt darab szerzője *Avarffy* ur lenne. Tekintve, hogy ez könnyen oly formában tűnhetne fel, mintha *Avarffy*

Géza ur irodalmi munkássága felett kedélyeskedtem volna: tisztelettel kérem jelen soraimnak helyt adni. Én *Avarffy Géza* ur irodalmi munkásságát nagyra becsülöm, bizonyítja azt, hogy egyik darabjára most is készülünk. *Szendrey Mihály* színiigazgató.

* *Bácsné jubileuma*. *Március* második felében bucsuzik *Bácsné Maár Julia* a színpadtól, hol 33 és fél éven át sok dicsőségben és ünneplésben volt része. Bucsuelőadásul *Pailleron* *A hol unatkoznak* című kitűnő vigjátékát választotta. Ma 12 tagú bizottság alakult a színtársulat kebeléből, ez a bizottság nagyobb ünnepség programját készíti elő, hogy külső fényében is méltó legyen *Bácsné* bucsuja a kitűnő művész nő multjához. A bizottság tagjai: *H. Kápolnay Julia*, *H. Körössy Juci*, *H. Novák Irén*, *H. Harmath Józsa*, *Zalay Margit* és *Zsigmondy Anna*, a férfiak közül *Kesztler Ede*, *Hunyady József*, *Delly Lajos*, *Várnay Jenő*, *Beregi Sándor* és *Borbély Sándor*.

* *A harmadik filharmoniai hangversenyt* március 17-én, vasárnap rendezik a filharmonikusok. Ez lesz az utolsó hangverseny ebben a szezonban és a próbák már serényen folynak, hogy ez a hangverseny egyenlő értékű legyen az előbbiekkal. A műsort nagy részben már megállapították, az eddigi szokáshoz híven akképen, hogy klasszikus és modern zenei remekművek kerüljenek előadásra. Több oldalról megnyilatkozó óhainak eleget téve, a filharmonikusok ismét felvettek műsorukba egy *Beethoven szimfóniát*, még pedig a gyönyörű *Largezzo* járól híres második szimfóniát.

* *Szöreg Gyula* — *Daniló*. A játékrenden hirdetett *Vén leányok* helyett holnapután, szerdán: *Vig özeveg* operett kerül színre, *Szöreg Gyula* vendéggel *Daniló gróf* szerepében. *Szöreg Gyula* ezidőszereint a miskolci színháznak tagja s Aradon szerződöttes céljából lép fel. Ha beválik, *Nyáray Antal* szerepkörére szerződte az igazgató. Ugy tudjuk különben, hogy az igazgató több elsőrendű komikust hív meg s a legkiválóbbal köti meg a szerződést.

* *Varga Imre* aradi felső ker. isk. tanár és ref. egyházi gondnok előfizetési felhívást adott ki *alkalmi beszédek* című munkájára. Szerző összegyűjtötte mindazokat az alkalmi beszédeket, melyeket az aradvárosi felső ker. iskola hazafias és irodalmi ünnepélyein elmondott. Ára 1 kor. 20 fill. A tiszta jövedelem iskolai és egyházi célokra szolgál. Az előfizetési díjak szer. öhöz küldendők (Arad, Magyar-utca 20/b. sz.)

Mi lesz az állatkerítél?

Főloszlatták a társulatot.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, február 25.

Évek óta mélyreható bajok vannak a budapesti állat- és növényhonosító társaságban, amely tudvalevőleg főntartója Magyarország egyetlen állatkertjének is. Rendkívül előnyös feltételek mellett kitűnő fekvésű, nagy területet kapott a fővárostól, szubvenciót az államtól, befizetéseket a részvényesektől és mindezek dacára válságba sodorta a vállalatot, mert hanyag és gondatlan volt az ügykezelése az egész vonalon.

A társaságnál tapasztalt súlyos mulasztások — mint Budapestről táviratozzák — most arra indították *Andrássy Gyula* gróf belügyminisztert, hogy *főloszlassa a társaságot*. Ismeretes az állatkerti gazdálkodás botránya. Az új igazgatóság, melynek elnöke tudvalevőleg *Barabás Béla*, nem tudott segíteni az elődei által teremtett állapotokon, úgy hogy a belügyminiszter épen az állatkert jövője érdekében nem tehetett mást, minthogy az egyesületet feloszlatta. A feloszlató rendelet többek között a következő hiányokat és mulasztásokat sorolja föl:

A tagokról egyáltalában nincsen nyilvántartás. Az egyesület eredetileg részvényesekből alakult, a részvényesekből alapító tagok lettek, de a részvényeknek alapítólevelek tör-

tént átalakítása csak részben történt meg. A belépti jegyek nyomtatása és átadása körül semmi ellenőrzés nem volt. Az állapotról leltárt nem vettek fel. A kiadások igazolására sem számlák, sem nyugták nem találtak. A pénzbeszedés hűsége iránt alapos kételyek merültek fel. Elköltötték az egyesületnél levő óvadékokat és az értékpapírokat elzalogosították.

A főloszlatás végrehajtásával és az átadás foganatosításával *Andrássy Gyula* gróf *Vásárhelyi Gyula* miniszteri titkárt bizta meg.

A sorozások titka.

Titkos parancs.

Mindenki tauglich.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 25.

A kiegyezésnek hirtelen kitört válsága nagy riadalmat okozott a politikai körökben. A magyar politikai világban nagy megrökönyődéssel látták az osztrák kormány perfidiáit, amelyek éppen akkor kezdődtek meg, amikor az országgyűlés megszavazta az ujoncokat és a költségvetést, szóval beszállította az állami szükségleteket. Függetlenségi körökben e közt bizonyos okozati összefüggést látnak, amit bizonyít a következő beszélgetés, amelyet egyik fővárosi lap tudósítója folytatott a negyvennyolcas pártnak egyik vezető tagjával:

— A kiegyezés válsága — mondta az illető vezérferfiu — határozott nexusban van a költségvetés és az ujoncjavaslat letárgyalásával. Mi — a koalíció — teljesítettük, nagyon is hűségesen betartottuk a paktumnak azt a részét, amely ránk rótt köteleességeket. Mi beszállítottuk az adókat, beszállítottuk az ujoncokat, amiért Ausztria most azzal fizet, hogy az önálló vámterületet még 1917-en tul is lehetetlenné teszi.

Nem szükséges tulságos államférfiui tehetőség ahhoz, hogy itt ebben a hitvány játékban újra a bécsi kéz nyomait fedezzük fel. Mi szállítottunk pénzt és katonát. Az ex-lex megszűnt, az adóprés működhetik, az ujoncozó bizottságok állítják a katonákat, mi pedig foghatjuk a szájunkat. Bécs lehetetlen követeléseket állít a kiegyezés dolgában. Olyan feltételeket, amelyeket a *Wekerle-Kossuth* kormány nem fogadhat el. *Ha elfogadja őket, megbukik a parlamentben, ha nem fogadja el, megbukik a bécsi Burgban.*

— Gondolja képviselő ur, hogy odafent olyan könnyen ejtik el a kormányt? — kérdezte a hírlapíró.

— Erre minden percben el lehetünk készülve. Bécs most már semmit sem kockáztat. Három évi, az 1905., 1906- és 1907-beli adókat szavaztuk meg. Ezt az adót rövid időn belül beszedik és akkor olyan készlet van az állampénztárakban, amelylyel egy jövő abszolutizmus akár két évig, de még tovább is gyönyörűen el kormányozhat.

— És a katonák? — kérdezte az újságíró. — Ebbe bukott bele az első abszolutizmus is. Kényszerujoncozást még ők sem mertek elrendelni.

— Arra most szükség sem lesz. Biztos tudomásom van róla, hogy a közös hadügyminisztérium részéről *szigorú parancs ment a hadkiegészítő parancsnokságokhoz*. A parancs arra utasítja őket, hogy a sorozásnál mindenkit vegyenek be, a póttartalékosok létszáma nincs kontingentálva és akit csak lehet, besoroznak. Olyan póttartalékos létszámot teremtenek ezzel, amelyen még hatvanhét óta nem volt. Azt pe-

dig tudja, hogy a véderőtörvény egy hibás magyarázata, jobban mondva, elferdítése révén a póttartalékosokat mindig be lehet hívni. Most hát annyi póttartalékost soroznak be, hogy ezekkel és a rendes sorhadban lévőkkel, a tartalékosokkal *öt-hat évig is meglehetnek*.

Még csak kényszorsorozásra sincs szükségük. Még nekik a mostani rendes sorozás, a melyen az abszolútizmus berendezkedik. Szemünk láttára *szervezkedik a katonai uralom* és mi még meg sem mozdulhatunk. *Mindenki tauglich*, mert Bécsnek úgy tetszik. Gyártják az abszolútizmus hadseregét.

— És mivel magyarázható ez a hirtelen fordulat? — kérdezte a hírlapíró.

— Egyszerűen azzal, hogy már nincs ránk szükségük. Az önálló vámterületet nem akarják még 1917-re sem biztosítani, az *alkotmánybiztosítékokról pedig hallani sem akarnak*. A mai állapotok így nem sokáig tarthatnak. A tanítók fizetésrendezése lesz a koalíció utolsó békés munkája, azután következik az új harc, a melyben — fejezte be nyilatkozatát az államférfiu — azt hiszem, az egész nemzet egy táborban lesz — a negyvennyolcas lobogó alatt.

TANÜGY.

(—) Iko'aszéki ülés. Aradváros iskolaszéke február 28 án, csütörtökön délután 4 órakor ülést tart, melynek fontosabb tárgyai ezek: Az iskolaszék elnökének megválasztása. A római kat. püspökség átírata a városi iskolákban a római kat. hitoktatás kérdésének újbóli rendezése iránt. Az iskolafelügyelő előterjesztése a Ségfa külvárosi iskola kibővítése, valamint úgy oda, mint az újtelepi leányiskolához egy-egy osztályvezető tanítónól állás rendszeresítése iránt. Az üresedésben levő rendes tanítónól állásnak választás utján való betöltése.

A ridikül-tolvajt elfogták.

A gyanus fiatalember — Hajsza a tolvaj után.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Az aradi rendőrség ma délelőtt egy fiatal embert fogott el, akire teljesen ráillenek azok a személyleírások, amelyeket az utóbbi időben elkövetett ridikül-tolvajlások tetteséről adtak a rendőrségnek a károsítók. A rendőrség büntügyi osztálya a feljelentések folytán széles körben megindította a nyomozást, amely azonban nem vezetett eredményre. A véletlen hozta ma a rendőrség kezeibe a merénylőt, aki most a rendőrség fogházában várja a nyomozás befejezését.

A ridikül-tolvaj elfogatásáról tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Ma délelőtt a rendőrség egyik detektívje a Szabadságtéren egy gyanus fiatalembert látott, akit lépésről-lépésre követett. A fiatalember észrevette, hogy a detektív megfigyeli és az Asztalos Sándor-utcába tért, hogy a titkosrendőr elveszítse a nyomát. A detektív ide is követte s mikor a fiatalember ezt látta, futásnak eredt.

A detektív utána sietett és a Chorin Áron-utcán át a Damjanics-utcába üldözte. A fiatal ember látva, hogy ilyen formában nem menekülhet meg, beszaladt a Damjanics-utca egyik házába. A házban egy asztalosmester lakik, aki a rohanó embert elfogta és átadta a nemsokára megérkezett detektívnek.

A titkosrendőr a fiatalembert felkísérte a városházára, ahol Green Nándor tb. főkapitány, a büntügyi osztály vezetője kihallgatta. A fiatal-

ember Pataki Sándor, radnai illetőségű. Igazolásra semmit sem tudott felhozni s így gyanus viselkedése folytán előzetes letartóztatásba helyezték. Patakira tel esen ráillik a ridikültolvaj személyleírása. A rendőrségen erősen titkolják a tolvajelfogatását.

HIREK.

— Nincs ellentét a kiegyezés kérdésében. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Politikai körökben nagy föltűnést keltett a P. H. szombati esti lapjának közleménye a kiegyezés dolgában. Vasárnap reggel néhány ujság úgy kommentálta a közleményt mintha Wekerle Sándor sugalmazta volna és a miniszterelnök dezavualni akarta volna Kossuth Ferencnek a közgazdasági bizottság ülésén tett nyilatkozatát. A képviselőház folyosóján ma Burgján Aladár szóba hozta Wekerle előtt, hogy a közlemény nyomán a miniszterelnök álláspontja és a Kossuth nyilatkozata közötti ellentétéről beszélnek. Wekerle erre a leghatározottabban kijelentette, hogy a P. H. közleményéről nem volt előzetes tudomása, annak tartalmára nem folyt be és hozzátette még azt, hogy a P. H. közleménye nem fűdi a magyar álláspontot. Illetékes helyen kijelentik, hogy Wekerle és Kossuth fölfogása között szó sincs ellentétről. A kiegyezési tárgyalások kérdésében a kormány összes tagjainak álláspontja teljesen egyértelmű.

— A képviselőház új elnöki tanácsosa. Budapest-ről táviratozzák, hogy Justh Gyula házelnök kinevezte Dessewffy Arisztid képviselőházi titkárt a ház elnöki tanácsosává.

— A Marost nem szabályozzák. Budapest-ről táviratozzák: A Duna-Tisza csatorna ügyében kiküldött szakbizottság ma Kossuth Ferenc elnöklete alatt értekezletet tartott, amelyen Kvassay Jenő miniszteri tanácsos kifejtette, hogy a Marost nem vonják bele a nagyhajózásba, mert a szabályozása rendkívül költséges. A létesítendő csatorna, torkolatául Kvassay Szolnokot ajánlotta. A tanácskozást folytatják.

— Papszentelés. Temesvár-ról jelentik: Németh József püspök tegnap reggel hat órakor szentelte fel aldozárókka Junger Gyula, Kräuter Jakab, Eusch János, Auber mann Miklós és Engelhardt József végzett teológusokat. A szentelés a szemináriumi templomban ment végbe. Az új misések tiszteletére déli tizenkét órakor a püspöki palotában disztribúció volt, amelyen Németh püspök is résztvevett.

— Elégtétel Kossuth Ferencnek. Cegléd-ről táviratozzák: Tegnap Cegléd főterén nagy népgyűlés volt, amelyen több mint hatezer ember vett részt. A gyűlésen Takács József református lelkész a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

Megbotránkozással látja a népgyűlés, hogy a darabonhad, amely átkos uralma alatt végig gázolt ezeréves alkotmányunkon, már hónapok óta a legszennyesebb rágalomokkal illeti a függetlenségi pártot és nem riad vissza attól a lelketlen gázságtól sem, hogy Kossuth Ferencnek minden gyanusításon felülálló személyét és egyéni becsületét megtámadja. Kossuth sokkal magasabban áll erkölcsileg és minden tekintetben, semhogy a bárhonnán jövő nemtelen gyanusítások őt a legtávolabbról is érinthetnek és így neki a mi védelmükre és igazolásunkra szüksége nincs. Mégis magunk és hazánk iránt tartozunk annak kijelentésével, hogy a lelketlen rágalmozóktól undorodással fordulunk el és Kossuth Ferenc úgy egyéni nagysága, mint kormányzói képessége előtt tisztelettel hajlunk meg, hozzá szeretettel ragaszkodunk és tántoríthatlan bizalmunkról biztosítsuk.

A határozati javaslatot egyhangulag és nagy lelkesedéssel elfogadták s nagyküldöttséget jelöltek ki, amely Kossuthnak, Cegléd képviselőjének átadja a határozatot.

— A Vajda-Hirschmann nász. Kundgotai Vajda Zsigmond nagybirtokos ma tartotta eljegyzését Hirschmann Böske urhölgygyel. Az esküvő mint értesülünk, májusban tartják meg.

— A vasutasok félmillioja. A magyar királyi államvasutak alkalmazottai számára a kereskedelemügyi miniszterium által kiutaltványozott fel millió korona rendkívüli jutalomból az aradi üzletvezetőség területén működő személyzetnek hetvenezer korona jut. Az üzletvezetőségél már megkezdtek az összeg felosztására vonatkozó kimutatások összeállítását.

— Jedlicska visszavonul a politikától. Pozsony-ból táviratozzák: Jedlicska Ferenc tót nemzetiségi országgyűlési képviselő és ismert pánszláv agitátor bazini választóihoz nyílt levelet intézett, amelyben kijelenti, hogy lemond a mandátumáról, visszavonul a politikától és rendelkezésre bocsátja magát egyházi hatóságának.

— A lebergi éhségzűzárak vége. Lemberg-ből jelentik: A letartóztatott 63 ruthén diák közül 20-at, legnagyobbbrészt erőszakkal eltávolítottak a fogházból. A főtörvényszék ma elhatározta, hogy 30.000 korona óvadék ellenében szabadlábra helyezi a vizsgálati fogságban levő ruthén diákokat. És miután a követelt 30.000 korona óvadékot letették, a vizsgálati fogságban levő összes ruthén diákokat szabadlábra helyezték.

— A letartóztatott szerkesztő ügye. A sajtóvétségért letartóztatott Szebenyei Ernő ügyében ma fordulat állott be. A marosvásárhelyi kir. tábla ma délben ugyanis szabadlábra helyezte Szebenyeit. A tábla döntése nagy megnyugvást keltett a városban. Szebenyei ügyében ma egy törvényhatósági bizottsági tagokból álló küldöttség járt Budapesten. A küldöttség először Rákosi Jenőt kereste fel, azután Deésy Zoltán pénzügyi államtitkárnál tisztelgett s közbenjárásra kérte őket. A deputáció innen a képviselőházba ment, ahol Wekerle Sándor, Andrássy Gyula és Günther Antal előtt Adorján Lajos tolmácsolta a küldöttség kívánságát. Wekerle válaszában biztosította a küldöttséget, hogy a dolgok mélyére fog tekinteni s oda fog hatni, hogy az ügyek kellő és igazságos elintézését nyerjenek. Egyben kifejezést adott megdöbbenésének a letartóztatás fölött. A többi miniszter ugyanígy nyilatkozott. Hermann Ferenc dr. orsz. képviselő ma interpellációt jegyzett be a vizsgálati fogságnak sajtóvétségek terén való elrendelése tárgyában. Az interpellációt Hermann a Ház szerdai ülésén terjeszti elő.

— Cigány esküvő. Érdekes esküvő volt ma Aradon. Flóra Gyula aradi cigányzenész kötött házasságot Barbus Katicával, Barbus József cigányzenész leányával. A polgári esketést a Minoriták templomában egyházi esketés követte. A nászlakomán, mely az Ipar-kávéházban folyt le, az egész aradi cigányság jelen volt. Ma este nem is volt seholzene, csak az Ipar-kávéházban. Ott is idegen cigány hegedült, az aradiak pedig bebizonyították, hogy alkalom adtan ok is értik az uri tempót. A lakoma kivilágos kivirradtig tartott.

— Házasság. Brück Ede tornai kir. járásbíró házasságot kötött Makón Oláh Etelka kisasszonnyal. Oláh Tóbiás földbirtokos leányával. A polgári kötés után az egyházi áldásban Kaiser Lajos pápai kamarás részesítette az új párt.

— A pincéregylet közgyűlése. Az aradi pincérek segélyező és elhelyező-egylete tagjait és az Aradon levő összes pincéreket meghívja február 26 án, kedden éjjel 1 órakor a Láng Testvérek külön termében tartandó rendes évi közgyűlésre. Targysorozat: A számvizsgáló-bizottság évi jelentése. A tisztikar megválasztása. Az alapszabályok módosítása. Az aradi vendéglősök és kávéosk ipartársulatával a közös elhelyező iroda ügyében kötendő szerződés jóváhagyása. Az irodavezető javadalmazása. Egyéb-indítványok.

— **Szerkesztő változás.** *Schröder* Béla, a Nagyberekreken megjelenő *Délvidéki Ujság* felelős szerkesztője megvált ezen állásától. A lapon most az eddigi főszerkesztő, *Várady* Imre dr. orsz. képviselő szerepel mint felelős szerkesztő.

— **Hamiskártyás utazó Aradon.** Ma levelet kaptunk, amelyben *Marton* Zsigmond könyvutazó kijelenti, hogy a lapunk legutóbbi számában megírt hamiskártyás utazó nem azonos vele. *Marton* kijelentése szerint a hamiskártyás állítólag nem is utazó.

— **Eljegyzés.** *Kun* András eljegyezte Aradon *Zsirós* István leányát, *Mariskát*.

— **Irodalmi előadás a Kereskedők Körében.** Az Aradi Kereskedők Köre szabad liceumának során február 26-án, kedden este *Sátor* József főgimnáziumi tanár tart előadást a magyar irodalom köréből. A szabad liceum során így föl-váltva kerülnek sorra azok a tárgyak, amelyek a kereskedelm körébe vágnak, amelyek a modern kérdésekről szólnak és amelyek az általános műveltség kibővítésére szolgálnak. Ez utóbbiak közé tartozik a holnap előadás szerre való tekintettel kérjük a kör tagjait, de a többi kereskedőket és alkalmazottakat is, hogy az előadáson minél számosabban vegyenek részt. Egyéb érdeklődők is szívesen láttatnak. Az előadás 9 órakor kezdődik. *Meer* Armin, a köznevelődési osztály igazgatója.

— **A gyilkos tenger.** *Amsterdamból* táviratozzák: Most már sikerült pontosan megállapítani, hogy a „Berlin” fedélzetén összesen 144 ember volt, 91 utas és 53 főnyi legénység. A katasztrófa áldozatainak száma az utolsó kimutatás szerint 129.

Triesztből táviratozzák: Az Imperatrix busz utasát, a hajótiszteket és altiszteket, *Martinuscsics* harmadik gépész kivételével megmentették. A megmentetteket a francia, olasz és görög állomáshajók, valamint a *Kastore* Kancába vitték. A hajó legénysége közül 39 személy, ezek között nyolc arab fűtő, életét veszítette. A gőzös szállítmánya, egy csekély rész kivételével, elpusztult. Az osztrák magyar konzul rendelkezése a *Kastore* Lloyd-gőzös holnapig Kaneában marad és azután tovább viszi az Imperatrix utasait és legénységét.

— **A papirgyári illat.** Az aradi szalmaanyag gyár igazgatósága a kellemetlen büz megszüntetésére egy skott-rendszerű készüléket akar felállítani, amihez 1660 négyszögöl területre van szüksége. A gyár igazgatósága beadványt intézett a városhoz, hogy a szükséges területet adja át. A gazdasági szék *Löcs* Rezső tanácsnok elnöklete alatt egy bizottságot küldött ki, amely e hó 27-ikén a kijelölt városi területen helyszíni szemlét tart.

— **Orvosi körökből.** Az aradi orvosi kar egyik kiváló, keresett tagja: *Lakatos* J. dr. szülész és nőorvos, négy heti külföldi utra ma elutazott Aradról.

— **A Baross-parkí kioszk bérlete.** Ma délelőtt tartotta meg a gazdasági szék a Baross-parkí kioszk bérbeadására az árlejtést, amelyen két pályázó vett részt. *Palkovics* Péter 1000 korona évi bért ajánlott fel három évi időtartamra. *Mihály* Gyula cukrász pedig 950 korona évi bért hat évre. A gazdasági szék az utóbbi ajánlatot fogadta el.

— **Olvadás.** *Meteor* írja: Március hó első napján erősen olvadó időt várhatunk inkább derült, mint borult égbolttal. A március 7-iki csomópont változatos, csapadékos jellegű, mely utóbbi már eső alakjában várható, ami az olvadást nagy mértékben lesz hivatva előmozdítani, a többi utána következő csomóponttal együtt, amelyek közül a 9-18-iki még szeles, viharos jellegűnek is ígérkezik, amely utóbbi a 14-ikével együtt a gátvédelmet igen megnehezíti s viharos jellegűnek fejlődnek ki. Március havának különösen második negyede az, amelyben igen változatos és veszélyes az időjárás, midőn oly nagy hőméretek fekszenek mindenfelé és hirteleni olvadásra lehetünk elkészülve. Az ármentesítő társulatokra nemcsak nagy munka vár, de minden tekintetben nagy éber-

séggel és figyelemmel kell kísérniök különösen az időjárás alakulatait.

— **Botrányok a makói rabbi körül.** *Makó*-ról írják: A makói orthodox izraelita hitközség új rabbija, *Grünwald* Jakab szombaton mutatkozott be a templomban. A péntek esti imán s a szombati bibliamagyarázaton az érdeklődőkön kívül csak azok a tagjai jelentek meg a hitközségnek, akik a választásban részt vettek. A délelőtt így aztán békén múlt el. Annál nagyobb harc ütött ki azonban délután. A rabbi ünneplők délután két óra tájban meglátták a templom előtt két olyan hitközségi tagot, akik nem tartoznak a választók közé. A sértegetés nyomban megindult s két-három perc alatt tettelegességgé fajult. A harcolók — akiknek a száma hamarosan felszaporodott — a templom udvarán folytatták a csatát, amelynek az eredménye: sok pofon, megtépett szakáll, bevett fej s ráadásul a templomablakok beverése. Ez a parázs kis verekedés alapos cáfolata annak, mintha az orthodox hitközségben helyreállt volna a megbolygatott béke.

— **A város határának fásítása.** *Domány* József tudvalevőleg beadványt terjesztett a városhoz, hogy a város határát akáccsokkal keríttesse be. A gazdasági szék ma foglalkozott a beadvánnyal és egyhangulag elfogadta, egyúttal *Löcs* Rezső gazdasági tanácsnok elnöklete alatt bizottságot küldött ki, amely a befásítás alá kerülő vonalakat kijelöli. A gazdasági szék fölír a földmívelési miniszterhez, hogy a szükséges akác-csemetéket bocsássa a város rendelkezésére.

— **Rothschild és Wertheimstein adományai.** A nemrégiben megesett Rothschild-Wertheimstein nászt a két család feje: lord Nathaniel Rothschild és Wertheimstein Alfréd lovag a nagyváradi szegények részére is emlékezetes eseményre akarták avatni. Az örömszülők Wertheimstein Rózsika és Charles Rothschild házassága alkalmával a következő jótékony adományokat tették:

A nagyváradi szegények számára 5000 kor. A létesítendő nagyváradi tüdővész szanatorium céljaira 2000 kor. A városi árvaház javára 1000 kor. A gyermekbarát egyesület javára 1000 kor. A gyermekbarát egyesület Ritók-alapja javára 500 kor. A gyermekorvóház javára azzal a rendeltetéssel, hogy az összegből a kórházból kikerülő vagyontalan gyermekek segélyeztessenek 1500 kor. A biharmegyei nőegylet javára 1000 kor. Az izr. nőegylet javára 1000 kor. Az izr. árvaház javára 1000 kor. A protestans nőegylet javára 1000 kor. A Népkonyha javára 1000 kor. A neolog izr. hitközség iskolája számára 500 kor. Az izr. kórház javára 1000.

Ez összegeket, összesen 17.500 koronát Wertheimstein Alfréd nyug. kapitány tegnap juttatta *Rimler* Károly polgármesterhez, illetőleg a jótékony intézetek vezetőihez.

— **A városi ingyenfürdő.** Az ingyenfürdő felépítéséhez szükséges faanyagok szállítására kiírt pályázatot ma tárgyalta a város gazdasági széke. A pályázók: *Czukur* László, *Baksay* József, *Einwag* és *Klug* s *Böhm* Géza különböző faanyagokat ajánlottak. Ennélfogva a gazdasági szék véleményadásra hívta fel a mérnöki hivatalt.

— **Elcsereált kalap.** A Matzky féle cukrászdában egy kemény-kalap elcserelődött, mely helyett egy D. S. betűvel ellátott Porfi-féle kalap maradt ott. A tulajdonos a kalapot átcserelelheti a kiadóhivatalban.

— **Törvény a kalap luxus ellen.** Nagy fába vágta a fejszéjét Missouri amerikai államban egy politikus. *Norfleet*, Morgan County képviselője az az elszánt halandó, aki föl akarja venni a harcot, nem kisebb ellenség, mint a női kalap ellen. A vitéz honatya törvényjavaslatot nyújtott be a missouri-i parlamentben, amely radikális uton akarja korlátozni a nőknek a kalapviselés terén elkövetett pazarlásait. A javaslat törvényben kéri kimondani, hogy Missouri államban egyetlen asszonynak vagy leánynak sem szabad ezután egy esztendőben két kalapnál többet vásárolni s egy-egy kalapnak nem szabad többé kerülni két dollárnál. Ilyen szigorú törvényjavaslatot készített a derék képviselő, akiben bizonyosan szomorú tapasztalatok, súlyos divatárus-

számlák érlelheték meg ezt a keserű elszántságot a kalap-luxus ellen. A missouri-i parlament nemsokára tárgyalás alá is veszi a lex-Norfleet-et, ha ugyan az egészen e'jét nem veszi egy hathatós — házi obstrukció.

— **Tűz a honvédelaktanyában.** Tegnap késő este a Kossuth-utcai honvédelaktanyában kőménytűz volt. Mire a tűzoltóság kivonult, a laktanya legénysége elfojtotta a tüzet.

— **Gyomor és cukorbetegség figyelme.** *Glasner* udvari szállító cégtől naponta érkezik friss *Graham* és *Aleuron* kenyér. *Záray* Géza csemegekereskedő. 3999

— **Praeservativ** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz* nál. 201

Alkotmányos élet a színházban.

A legújabb képviselők.

Arad, február 25.

A választó kerületek új beosztása még a jövő zenéje. A mandátum aspiráns nyolcadik gimnázisták és első éves jogászok hiába lesik, hogy emeljék a képviselők létszámát, egyelőre csak mérsékelt számban juthatnak be a tisztelt Házba.

A színészetnél sokkal előbbre tartanak. Ott ki-terjesztett választói jog mellett — a nők is szavazattal bírnak — egy-egy szintársulat három képviselőt küld a színészegyesület közgyűlésére.

Hetek óta folyik az alkotmányos küzdelem a szintársulat kebelében. Sok titkos és önjelölt lépett sorompóba a „hivatalos” jelöltekkel szemben és a választások minden leleményességével dolgoztak maguk mellett és a jelöltek ellen.

Mert kérem alássan nagy dolog is képviselőnek lenni, ha csak szintársulati képviselő is az illető. Ott van első sorban a napidíj: Lefoglalhatlan napidíj, utiköltség Budapestre és vissza. Három napos pesti tartózkodás. És minden egyéb, ami ezzel jár.

Hárman valának a hivatalos jelöltek: *Bánáti* Ede a színház főatyaúristene. Ugy-e milyen furcsa? Főatyaúristen, akit a közönség nem ismer. Pedig *Bánáti* nagy ur a színháznál, borzasztó nagy ur. Ő a színház ügyelője. És, hogy aktuális hasonlattal éljünk, afféle főszámvevőszék. Ő tartja számon, hogy a színész ba lábbal lépjen a színpadra, ne hallgasson mikor beszélnie kell és ne beszéljen mikor hallgatni kell. Aki két percet késik, *Bánáti* felírja és ha felírta, akkor a tízezer koronás-havi gázsit alaposan megcsappan, mert ezért a hallatlan késésért egy korona büntetés jár.

Most, miután ismerik *Bánáti* Edét, gondolhatják, hogy a nagy „népszerűség” tette meg hivatalos jelöltnek.

Körössy Juci, a társulat legszótlanabb tagja, minden érdek nélkül kétszer is akart szavazni *Bánáti*-ra.

A második hivatalos jelölt *Borbély* Sándor volt. *Borbélyt* elsősorban kiválóan kvalifikálja a képviselőségre, hogy szenvedélyesen szeret Budapestre menni, szenvedélyes anikszkártyaküldő és szenvedélyes alsósjátékos, aki három napi pesti tartózkodás alatt ekvetien megtanulja az összes legújabb alsósfigurákat és visszatérve ingyenes tanfolyamot nyit a társulat alsós játékosainak. Azonkívül — és ezt első sorban kellett volna megemlíteni — a társulat tagjainak kedvence, még *Bizza*, a sugó is szereti, mert neki nem kell sugni. Ugyanis akármit is sugjon neki, *Borbély* egészen mást mond.

Költségkímélési szempontból a harmadik képviselőt a fővárosi színészek közül választják. Mondja valaki, hogy nem szerencsés szintársulat az aradi. Éppen a közgyűlés előtt szerződik. Budapestre *Marházy* Miklós, akit mindenki szeret, akinél különben senki sem képviselhetné a társulat érdekeit, aki... no de hiszen ez épen elég a bizalomhoz és a költségmegtakarításhoz. Meg is választották egyhangulag, sőt az összes hangokkal és *Marházy* jól is viseli majd magát a képviselő szerepében, de

a megtakarításnak befellegzett, mert Mariházy éppen ma visszaszerződött. No de a színészek mindig gvallérok voltak. pláne a képviselőjükkal szemben.

Ma volt a nagy választási nap. Hunyady József elfoglalta az elnöki széket, a jelöltek elfoglalták a választókat, a kis Benkő Gizi elfoglalta a sugólyukat és megkezdődött az általános titkos választás.

Zalay Margit titokban megsugta Bánátnak, hogy részavazott. Bánáti sietett az ügyelő-könyvhöz és kitűrtte Zalay 3 és 1/2 perces késését. Bánáti eme tényében vesztegetést látnak és mandátumát petícióval támadják meg. Borbélynak a felesége sugott valamit, de ez nem képezheti petíció tárgyát. Az általános szavazás tíz percig, a titkos szavazás ellenben két percig tartott, mert a harmadikban minden titok nyilvánosságra került.

A szavazás végeztével Hunyady József remegő kézzel fogott a szavazatok összeszamlálásához. A jegyzők jegyezték, a jelöltek izgultak, csak Keszler Ede mosolygott úgy, mint akit semmi meglepetés nem érhet.

Hunyady keze megszűnt remegni, nem volt több összeolvasni való szavazat. Bánáti megszűnt ügyelni, Borbély lenyelte a Zsigmondyhoz intézett bók utolsó szavát, szóval magát a bókot, a kis Benkő Gizi előjött a sugólyukból és Hunyadi kihirdette az eredményt.

Képviselők lettek Bánáti Ede 29 szavazattal, Borbély Sándor ugyanannyival és Mariházy Miklós nem kevesebbel. Sokkal kevesebb, szóval négy szavazatot kapott Keszler Ede, aki ilyenformán nem lett képviselő.

Színfalrengető éljenzés fogadta az eredményt. A nagy lármára Bánáti megfélemedezett új méltóságáról és a legridegebb hangon rendelkezett:

— Juci főlirom, Zalay hallgasson, Zsigmondy ne nevéssen.

Ma azonban Bánáti hiába ügyelt, zajos volt a hangulat, hiszen képviselő választáson nem is lehet másképpen.

Az új képviselők március 21, 22, 23-án és egy-egy beszéddel akarják meghédítani a színészegyesületet.

Daru.

Megörült aradi háztulajdonos.

Le akarta gyilkolni a lakóit.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Az aradmegyei közkórház megfigyelő osztályába tegnap egy elmebajos aradi háztulajdonost szállítottak be. A boldogtalan ember üldözési mániában szenvedett s ha a roham meglepte, mindenkit leszurással fenyegetett. Tegnap egy zavart pillanatában le akarta gyilkolni az egész háznépét s csak nagynehezen tudták megfékezni a dühöngő embert, aki most a közkórházban megfigyelés alatt van.

A háztulajdonos tragikus sorsáról ezeket jelenti tudósítónk:

Molnár Samu Ujterem utcai háztulajdonos és cipésmester már régebben elmebajos. Az utóbbi időben a szerencsétlen embert rohamok lepték meg s ilyenkor dühöngeni kezdett. Molnár a rohamok hatása alatt élesre fent cipésszékével kergette és legyilkolással fenyegette a ház lakóit. Néhány hét előtt is a feleségének rontott és a karján sulyosan megsebesítette.

Vasárnap délután ismét kitört Molnáron az őrjöngés. Éles késével sorra járta a lakásokat és fenyegetéseivel halálra rémitette a lakókat. Hosszu küzdelem után végre ártalmatlanná tették a dühöngő embert. Nagynehezen megkötözték és értesítették a rendőrséget, ahonnan Moldován Ödön rendőrhadnagy kiment a helyszínére.

A rendőrhadnagy kitérkedésére a mentők

a dühöngő Molnárt a közkórház megfigyelő osztályába szállították. A kórház orvosai megállapították, hogy Molnár közveszélyes őrült. Egy ideig a közkórház megfigyelő osztályán gyógykezelik, azután pedig felszállítják a Lipótmezőre.

MULATSÁGOK

(=) Turista piknik. A turista egyesület végül bizottsága a szombati piknik előmunkálatainak megbeszélése ügyében holnap, kedden este 6 órakor tartja az egyesületi helyiségben utolsó ülését, melyre a rendezőséget és az érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség, kérve az ivtartókat, hogy a jelentkezési íveket ezen az ülésen föltétlenül benyújtani sziveskedjenek, mivel azok végleg lezártnak és a későbbben beérkezők már nem vehetők figyelembe.

„Rathauskeller“ Aradon.

A bor népszerűsítéseért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Ha az lenne a címben: „városházi pince“, — senkise tudná, hogy miről van szó. Igy azonban rögtön megtudja a közönség, hogy mily fogalmat takar a terv, amelyet most megpendítettek.

Drucker Jenő dr., a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatója, akit az Aradhegyalja szőlősgazdái is jól ismernek, könyvet írt „A mi nemzeti italunk“ címmel. Ebben a borkereskedelem veszedelmét festi, amely a borfogyasztás csökkenésével s egyéb körülmények révén köszöntöttek be.

A borfogyasztás emelésére a többek között érdekes eszmét pendít meg. Ismerteti a külföldi, különösen a németországi városház-pincéket, az ugynevezett Rathauskellereket s azt mondja, hogy Magyarországon is ilyeneket kellene létesíteni.

A könyv felsorolja azokat a városokat, a melyekben különös sulya lenne a városházi pincéknek s ezek között elsőnek említi föl Aradot, mint az aradhegyaljai borvidék központját. Ennek révén bennünket közelről érdekel a terv, a melynek életrevalósága mellett a szerző több érvet csoportosít.

Az egyik érv, hogy a bort népszerűsíti, a mennyiben a közönség tudná, hogy a városház-pincékben garantált valódi borokat kapna. A másik az idegenforgalom emelése. Az átlag magyar ember — mondja a szerző — ma sem szeret utazni és ha kimozdul otthonából, akkor is vagy fürdőbe vagy külföldre megy. Arra, hogy az ország vidéki városait meglátogassa, csak igen elvétve vállalkozik valaki. És azután nincs is ami városaink legtöbbjének annyi vonzó oldala, hogy legalább még egy el ne kelne. Amellett számolni kell az utazók természetrajzával. A városban levő muzeumot jó, ha minden ötödik idegen meglátogatja, bármily tanulságos legyen is az. A városházi borpince megtekintését azonban egyetlen egy sem fogja elmulasztani, ha a pince szép és az ott kimerít bor kifogástalan.

Azután nincs arról szó, hogy ennek érdekében a város kénytelen volna valami tulterhes befektetést tenni. Hisz maga a helyiség rendesen ugys megvan és többnyire kihasználatlan. A helyiségnek diszítése, bebutorozása, felszerelése nagyobb városokban 150—200 ezer koronáért volna eszközölhető. Csakhogy ez helyes berendezés mellett éppenséggel nem volna improduktív befektetés, hanem oly beruházás, mely rövid idő alatt amortizálódna abból a haszonból, melyet a boroknak nagyban való beszerzése és kicsinyben való eladása mint árkülönbséget szolgáltat és idővel szép jövedelmi forrásul szolgálna. Nagyvárosainkban napi 5—6 hl. bor eladására lehetne számítani s így évi 30—40 ezer korona jövedelmet kimutatni, melyből 150—200 ezer korona befektetés törlesztése nem volna nagy feladat.

Ami a gyakorlati keresztülvitelt, de különösen a városok által igényelt pénzösszeg előteremtését illeti, ugy talán szükséges volna — már bizonyos egyöntetűség kedvéért is — a magyarországi városházi borpincék létesítésére egy pénzügytervet teremteni, mely azután a szükséges művészi és ipari körökkel összeköttetésbe lépve, olcsóbban tudná ezeket létesíteni, mint minden város külön-külön.

A terv mindenestre érdemes arra, hogy a bortermelők foglalkozzanak vele, de a megvalósításában alig bizhatunk. A Rathauskeller német specialitás, a melynek magyar átültetése igen sok akadályba ütközik s e mellett bizonytalan, hogy népszerű tudna-e lenni? A városok pedig ilyen bizonytalan vállalatokba alig fektethetnek be nagyobb összegeket.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az önk. tüzoltó-kar közgyűlése. Az aradi önkéntes tüzoltó-kar vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését Sztankovits Milos alparancsnok elnökölte alatt. A megnyitó után hosszabb jelentésben számolt be a kar parancsnoksága elmúlt évi tevékenységéről. A parancsnokság különösen két irányban fejtett ki nagy buzgalmat és pedig elsősorban, hogy a tüzoltók a lehető legtökéletesebb kiképzésben részesüljenek s őket érhető veszély és balesetre biztosítva legyenek, másrészt pedig, hogy a vagyonbiztonság érdekében szerelvényeit és tüzoltási eszközeit tovább kiegészítse. Az év folyamán őrparancsnoki vizsgát tettek Gerő Ármin, ifj. Panker Viktor, Denk Ferenc és Strumberger Oszkár; továbbá Haizer György, Kubát József, Olasz Miklós, Sós János, Váradi György és Valter János letették a szivattyus vizsgát. Az országos tüzoltósövetség a kar tagjai közül Mülek Lajos dr. parancsnokot és id. Buzáky Gyula szolgálattevő parancsnokot XXX., Faragó Béla szakasparancsnokot X., Dogmánov György és Tuz Károly tüzoltókat pedig V. éves szolgálati éremmel tüntette ki. A közgyűlés örökös tiszteletbeli alparancsnoknak választotta Panker Viktor kiérdemesült tagot közel 30 évi buzgó szolgálata elismeréséül. Végül általános lelkesedéssel és a kar hálás elismerésének kifejezése mellett fogadták el Andrányi Károlynak egy automobil gőzfecskendőre tett 720 koronás alapítványát.

(*) Az Aradi Foto-klub f. hó 26-án kedden délután 5 órakor a Központi kávéházban választmányi ülést tart, melyre ez uton is meghívja a választmány tagjait az elnökség.

Szervezködő aradi iparosok.

Az Aradi Építő-iparosok Szövetsége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Az építőiparosoknak Budapesten tartott országos nagygyűlése tudvalevőleg elhatározta, hogy az ország összes városaiban szervezi az építő- és az evvel kapcsolatos iparágak művelőit s a kongresszuson megalakított „Építőiparosok Országos Szövetségé“-nek kebelében az egész országra kiterjedő egységes szervezetet teremt azon ipari szakmák számára, amelyek egyrészt a munkások hatalmi törekvései és túlzott követeléseit, másrészt a közös érdekek összhangjának teljes hiánya folytán a legtöbbet szenvedtek.

Aradon tegnap alakult meg az Aradi Építőiparosok Szövetsége az ipartestületben tartott nagygyűlésen. Az országos központi szövetség kiküldötteiként Kunfalvy Nándor és Székely Marcell budapesti építészek jelentek meg a szervezködő gyűlésen s közülük Kunfalvy Nándor mondott tartalmas, buzditó beszédet.

A gyűlésen jelen volt mintegy kétszáz iparos: építészek, vállalkozók, asztalosok, bádósok, lakatosok, gyárosok, kőművesek, ácsok, festők, kályhások, vízvezeték-berendezők, néhány békétlenkedő kivételével, nagy lelkesedéssel csatlakoztak a mozgalomhoz, a belépési

kötelezvényeket aláírták s miután a szervezet gazdasági jellegű, deponáltak a biztosítékokat.

A gyűlés letárgyalta és elfogadta az alapszabályokat, majd megválasztották az aradi szövetség vezetőségét a következőkben: elnök: *Reisinger Sándor*, alelnökök: *Szathmáry Károly* és *Steiner József*, titkárok: *Zima Tibor* és *Biró Ernő*, pénztáros: *Frick József*, ellenőrök: *Scheffer Richard* és *Czeiler István*, a *végrehajtó-bizottság* tagjai: *Szántay Lajos*, *Stoll Béla*, *Reinhart Gyula*, *Glück József*, *Probszt Mihály*, *Kohn József*, ifj. *Czeiler István*, *Fodor Zsiga*, *Sebessy Ferenc*, *Vlath István*, póttagok: *Balogh Dávid* és *Braun Samu*.

A szövetség jelszava: *szervezett iparos csak szervezett iparossal dolgozthat s csak szervezett iparosnak dolgozik*. Ennek az elvnek következetes és szigorú betartása nemcsak az összetartást biztosítja, hanem a szervezet erejét is növeli, mert épen az építő-ipar az, amelyben a szakmák egymásra vannak utalva s ahol iparosnak iparos a megrendelője.

A szövetség működését az alapszabályok miniszteri jóváhagyása után azonnal megkezdi.

A kibontakozás története.

A tengeri kigyó.

Méray-Horváth nyilatkozik.

Aradi Közlöny távirati értesítése.

Arad, február 25.

A kibontakozás történetéből ma holnap kész tengeri kigyó lesz. Nyulik, egyre nyulik. Ime, a legújabb nyújtási művelet, melyről budapesti tudósítónk számol be:

Méray Horváth Károly a kibontakozásra vonatkozólag ma a következő nyilatkozatot tette:

A Vörös László által előadottakra nézve a következő megjegyzéseim vannak, ha már ennek a tengeri kigyónak még mindig nyujtania kell a farkát. De remélem, hogy most már a végére értünk.

A közreadott okmányok helyesek, azonban azt hiszem, az ma már nyilvánvaló, hogy én az egész kibontakozás kérdésében kizárólag a magam szakállára jártam el. Én tettem fel a pontozatokat Barabás Bélával való megbeszélés után és így ezért a fogalmazásért a felelősség egészen engem terhel. Természetes, hogy midőn Kossuth Ferenchez közeledtem, a a közönséges tapintat hozta magával, hogy az ő nevét a miniszteri kombinációból ki ne hagyjam. Ő mondhatta, hogy nem vesz részt a kabinetalakításban, nekem azonban illedelemből is bele kellett vennem a nevét. Konstatálom, hogy Barabás már az első alkalommal is azt fejezte ki, hogy Kossuth nem vállal tárcát. Hogy ezt nem most találom ki, annak bizonyossága, hogy én a huszadik század októberi cikkében is mondtam, hogy nekem eredeti szándékom az volt, hogy egy egészen szürke kis minisztérium legyen, amely ne csináljon egyebet, minthogy az új választójogot s az új parlamentet hozza. Ebből kizavart Polónyi közbelépése.

(Minthogy Vörös László fölveti a kérdést, hogy nem tudja, miért adtam elő a Huszadik század-ban a történeteket, erre nézve felelek: Ez akkor a legkésőbb időpont volt, hogy izóláljam magamtól azt, amit már nem én csináltam, hanem Polónyi.)

Tehát tisztán a magam felelősségére szerkesztett fogalmazvánnyal mentem Vörös Lászlóhoz és természetesen szóról-szóra azt adtam oda neki, amit Kossuth Ferencknek, megmondván, hogy Kossuth az alapot elfogadja, de ő

nem vesz részt a kabinetalakításban. A tévedés és a politikai izgalmak között fölka-vart ellentét a következőkben van:

En azt mondtam Vörösnek, hogy Kossuth az én fogalmazvánnyom pontozatait alapul elfogadja. En alapul nem a személyét értettem, hogy t. i. Kossuth lépjen be egy Vörös minisztériumba, hanem alapnak tartottam, hogy mit kell cselekednie egy tervbe vett új minisztériumnak és hogy ahhoz miféle garanciák kellenek. Továbbá az is megvilágítandó, hogy „alap” alatt csak a megegyezés lehetősége és a tárgyalások megindulása értendő.

Kossuth egymaga nem is akart választ adni, hanem kijelentette, hogy Andrássy nélkül mitsem tesz. Vörös kijelentette, hogy az ő személyétől a miniszterelnökség tekintetében el kell tekinteni.

Konstatálom, hogy talán egy ember kivételével mindenki kész volt a kibontakozás létrejöttén munkálkodni.

Menjünk előre, új választói törvény, új parlament, új politikai irány felé. A mai kormányoknak egyéb létjoga úgy sincs. Kár visszafelé, háttal verekedni. Ezért tartom feleslegesnek, hogy a kibontakozás ügyét tovább fesze-gessem.

NAPIREND.

Február 26. Kedd. Róm. kath. naptár: Sándor. — Protestáns naptár: Sándor — Görög-keleti naptár (február 13.): Martinián — A nap kel 6 óra 50 perckor, — nyugszik 5 óra 37 perckor

A Fehér Ke eszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4 Dr. Fodor Ödön délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 óráig.

Aradi korcsolyázó-egylet. A jégpálya nyitva van reggel 8—11, délután 5—7 óráig.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változó, hűvös éjsz., előtte csapadék. Február 26. Iskola zéki ülése délután 4 órakor.

Március 2. Az aradi turista-egyesület trefas estélye (Iparosház.) — Az aradi waggongyári daloskör hangversenyével egybekötött táncestélye. Közp. m. Szálló.) — Műkedvelői előadással egybekötött táncestély Pan. otán (Fehér Kereszt.)

Március 3. Az aradi Lloyd-társulat estélye (Központi Szálló) — Az aradi tornaegyesület közgyűlése délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor (Váro-ház) — A pécsi takarékpénztár részvénytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Március 17. Az aradi filharmonia-egyesület hangversenye.

Március 19. Jegyzőválasztás Német Peregén.

FERENCZ JÓZSEF

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES

A Viktória közgyűlése.

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 25.

A Viktória takaré- és hitelintézet mint részvénytársaság vasárnap délelőtt tartotta 19. évi rendes közgyűlését, *Veliciu Mihály* elnöke alatt.

A Raicu Sebő cégjegyző titkár által előterjesztett igazgatósági jelentés szerint az 1906. évi üzleteredmény ismét jelentékeny gyarapodást mutat fel az előző évekhez képest. A tavalyi tőkeemeléssel az intézet 2.000.000 K. felüli saját tőkével rendelkezik amelyhez a betétek és a többi hitelezők összegét hozzászámítva, 1906. év végével a Viktóriának a tőkeereje 9 millióról 11 millióra növekedett. A betétek 403 ezer koronával 5.6 millió koronára. A váltótárca 7.39 ezer koronával 8.44 millió koronára. A jelzálogos kölcsönök 14 millió koronára emelkedtek.

A bank forgalma az 1905. évi adatokkal szembeállítva a következő: A bank összes for-

galma 1905-ben 98,345.278.73 K. 1906-ban 112,592,655,66 K. A tiszta nyereség 1905-ben 147.678.01 K. 1906-ban 190,239.41 K.

Az elfogadott nyereség felosztási javaslat szerint osztalékul 180 ezer korona (6000 drb. részvény után darabonként 18 kor.) 30,059.88 korona tartalékalapra, 6794.13 korona nyugdíjalapra, 5000 korona jótékonycélokra, 8147 koronát a jövő évi nyereségszámlára irnak, a különbözetet az igazgatóság, felügyelő-bizottság és tisztviselők jutalékára fordítják.

A részvényesek rendkívül nagy számban jelentek meg. A közgyűlés az igazgatóságnak összes javaslatait elfogadván, megadta úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a szokásos felmentvényt.

A részvényenkinti 18 korona osztalékot már folyó hó 25-én az intézet pénztáránál kifizetik.

— Az aradi kereskedők takaré- és hitel-
szövetkezete vasárnap délelőtt, a tagok élénk érdeklődése mellett tartotta harmadik évi közgyűlését. A közgyűlést *Varjassy Lajos* polgármester, intézeti elnök nyitotta meg, aki bevezetőjében szép szavakkal méltatta a szövetkezet hivatását a kereskedőkre, ugyszintén a kisemberek takarékoságának fejlesztése és hitelgényeinek kielégítésére nézve. A közgyűlés határozatképességét konstatálva a jegyzőkönyv hitelesítésére *Guld Emil* és *Illics Zsifkó* tagokat kérte föl.

Faragó Rezső titkár olvasta föl az igazgatóság jelentését, amely kiemeli, hogy a szövetkezetnek immár 7500 törzsbetétje van. A törzsbetétek összege 292,159 kor. 50 fillér, a kiadott kölcsönöké: 308,642 kor. 68 fill. A múlt évi tiszta nyereség: 11813 kor. 83 fill. Az igazgatóság azt indítványozta, hogy ebből 800 koronát a tartalékalapra fordítsanak, a többit az első három évtársulat javára írják. A jelentéshez *Székely Salamon* szólalt föl. Akkor, ugymond, amikor a különböző szövetkezetek gombamódra szaporodnak s ezek működését joggal éri panasz, rendkívül örvendetes, hogy a mi szövetkezetünk a helyes irányban jár el s nem a tagok megsarcolását, a nagy nyereséget tűzi ki célul, hanem az olcsó és előnyös hitelnyújtást, a tagok érdekeinek szolgálatát. A jelentésből ennek nyomait látja s meggyőződése, hogy az intézet ezen a nyomon haladva, szép jövőt fog elérni. Ezért a működésért indítványozza, hogy az igazgatóságnak, a választmány-nak, a felügyelő bizottságnak és a tisztikarnak a közgyűlés köszönetet szavazzon. A közgyűlés a jelentéseket tudomásul vette, a nyereség felosztásához hozzájárult és *Székely Salamon* indítványát elfogadta. Az alapszabályok több pontjának módosítása után a választásokra került a sor. Az igazgatóság indítványára *Tedeschi* Viktort nagy lelkesedéssel intézeti társelnökké választották; a választmány kisorsolt tagjait: *Baumann Jánost*, *Berger Albertet*, *Domán Ignácot*, *Freud Fülöpöt*, ifj. *Neuman Adolfot* és *Pohl Ödönt* újra megválasztották, a választmányba új tagokul beválasztották: *Guld Emil*, *Goldschmidt Sándort*, *Singer Gyulát* és *Somogyi Gyula dr.-t*. A felügyelő-bizottság eddigi tagjait egyhangulag újra megválasztották. A közgyűlés ezután *Varjassy Lajos* elnök lelkes éltetésével ért véget.

— Előadás a gyümölcsfákról. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület felkérése folytán *Jablonszki József*, a budapesti m. kir. rovar-tani állomás vezetője Aradon, a vármegye-ház nagytermében, március 3-án délelőtt 10 órától 12 óráig igen érdekesnek ígérkező előadást fog tartani arról, hogyan lehet egészséges gyümölcsöket termelni? Ezen előadáson, amelyből mindenki, aki gyümölcstermeléssel foglalkozik, hasznos tanulságokat merithet, nemcsak a gaz-

dasági egyesület tagjait, hanem mindenkit, főleg a szőlőbirtokosokat, tanítókat, kertészeket és a gyümölcsstermeléssel foglalkozó hölgyközönséget is szívesen látja az előadást rendező egyesület.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 25.

Kínálat és vételkérő mérsékelt. Elkelt 30,000 méter-mázsa változatlan árák n.

Az árák 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	7.51—7.52	7.52—7.53
Buza októberre	7.88—7.89	7.89—7.90
Rozs áprilisra	6.84—6.85	6.83—6.84
Zab áprilisra	7.45—7.46	7.47—7.48
Uj tengeri	5.20—5.21	5.21—5.22

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	833 —
Magyar hitelrészvény	837 —
Orosz járadék	8460

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

Február 25

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 135—136 fillérig; fiatal közep páronként 250—320 kilogrammig terjedő súlyban 135—136 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 135—136 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 26 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 24—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslelészám: Február hó 22 napján volt készlet 16,714 darab, február hó 23. napján fõlhajtatott 453 darab, február hó 23. napján elszállított 147 darab, február 24. napjára maradt készletben 17,030 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: Kétfemes.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Hamisítás a feleség nevére. Az aradi törvényszék ma hirdette ki É. K. kisjenõi kereskedõ bûnügyében a nagyváradi tábla ítéletét, mely szerint a tábla is három havi fogházra ítélte a neje nevére kötelezvényt hamisító kereskedõt.

Serdülõ leányok

sokszor vannak ráutalva egy erõsítõ szerre, hogy a természetet támogassák és hogy fejlõdésüknek sokféle nehézségeit legyõzhessék. A Scott-féle Emulsio, mely alfoszphorsavas méz és nátron hozzáadásával a gyógyszer-cukamájolajból készül, mindenkor a legkitûnõbb és legmegbízhatóbb erõsítõ szernek bizonyult. Kizárólag a legjobb anyagokból gyártják és a sajátos Scott-féle eljárás következtében oly jóízû és könnyen emészthetõvé válik, hogy a legsebélyebb emésztési zavarokat sem okozza, sõt ellenkezõleg, rendezi az emésztést és gerjeszti az étvágyat. A Scott-féle Emulsio ennél fogva sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivõ halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
BUDAPEST, IV., VACI-UTCA 34—50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f. 22
400 Kapható minden gyógyszerháznál.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Nóra. A kérdeztetnek virágvasárnapig 360 korona, attól kezdve havi 400 korona fizetése van.

Előfizető. Forduljon panaszával az intézet igazgatóságához

K. Gy. (Csik-Szt. Domokos.) 1750. sor. 17. sz. Jõsziv sorsjegye még 1902. október 15 én kisorsoltatott 4 koronával. (Beváltja a Wallfisch-bankház Aradon.) Többi sorsjegyei nem nyertek.

IDEGENEK ARADON.

— Február 25 —

Központi szálloda. Mangra Vazul vikárius Nagyvárad. — Szerfy Zoltán jegyzõ Soborsin. — Dr. Forbach Tivadar ügyvéd Budapest. — Schwarz Salamon fakereskedõ Budapest. — Vas Pál takarékp. könyvelõ Gurahonc. — Schauer Lipót hivatalnok Temesvár. — Hegedûs Emil kereskedõ Temesvár. — Pichler Sándor kereskedõ Besztercebánya. — Bloch Pál kereskedõ Budapest. — Dr. Potters Brunó igazgató Temesvár. — László László orsz. képviselõ Nagykiklõd. — Rothbaum Leo birtokos Berza. — Szilágyi Gyula birtokos Kunágota. — Székely Salamon fõügyész Budapest. — Kõszegi Gyula színész Budapest. — Goró Ferenc fõfelügyelõ Déva. — Puj Aladár birtokos Déva. — Helezer Mór kereskedõ Budapest. — Dr. Szõke Gyula ügyvéd Budapest. — Fehér Mihály kereskedõ Budapest. — S rban Viktor magánzó Budapest. — Békési Jenõ magánzó Budapest. — Winkler Dezsõ magánzó Budapest. — Walke Rezsõ kereskedõ Bécs. — Vörös Károlyné magánzó Bécs.

Fehér Kereszt szálloda. Suhajda Lajos jegyzõ és neje Banasd. — Szekendy Pál uradalmi intézõ Sikula. — Hoffman Jakab uradalmi intézõ Szkulya. — Hamza Agoston püspökhelyettes Bodrog. — Székely Áron állatorvos Nagyhalmagy. — Veisberger Mór és neje Gurahonc. — Lakenbacher Fülöp kereskedõ Budapest. — Major Kálmán hivatalnok Budapest. — Fenyves Sándor mérnök Budapest. — Dr. Solyom Aladár ügyvéd Budapest. — Máday József háztulajdonos Budapest. — Ivánovics Miklós és neje Vajdahunyad. — Gyõri Sándor mérnök Diõgyõr. — Nádler Lipót és családja Déva. — Vajda Dániel és leányai Kondoros. — Balog Imre és neje Vágújhely. — Kerekes Iván és családja Békésgyula. — Hervay Aladár vegyész Miskolc. — Czinner Imre utazó Szeged. — Csillag Emil utazó Szeged. — Neubauer Manó utazó Nagyvárad. — Klein Zsigmond utazó Debrecen. — Markovics Mór utazó Budapest. — Fleischman Jacques utazó Budapest. — Veigl Henrik utazó Budapest. — Jónás János utazó Budapest. — Fodor Fülöp utazó Budapest. — Kánicz Géza utazó Budapest. — Fiedman

Béla utazó Budapest. — Steiner Iván utazó Budapest. — Hirschler Sándor utazó Budapest. — Hollender Károly utazó Bécs. — Farkas Gyula utazó Bécs. — Klein Ignác utazó Bécs. — Kohn Herman utazó Bécs. — Müller Izsó utazó Bécs.

Nemzeti Színház.

B) bérlet.

B) bérlet

Kedden, 1907. évi február hó 26-án:

A tolvaj.

Színû 3 felvonásban. Irta: Bernstein Henri. Fordította: Góth Sándor.

S Z E M É L Y E K:

Voysin	Keszler Ede.	Fernande	Boregi S.
Lagardes	Hunyadi J.	Marie Louise	Kajolnai J.
Zambault	Várnai Jecõ.	Izabella	Kõrõssy Jucl.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

3797—1907.

Hirdetmény.

Az 1880. évi XXVII. t.-c. alapján fizetendõ hadmentességi díj kivetési munkálatok folyamatba vételén, felhívjuk mindazokat, kik:

1. mint hadi szolgálatra alkalmatlan, az állítási lajstromból töröltetett;
2. mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan, fegyverképtelennek nyilvánított;
3. a katonai szolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsátott el, mely õt keresetképtelenné nem tette s mely nem a katonai szolgálat teljesítésének következménye;
4. az 1868. XL. t.-c. alapján, mint család-fentartó felmentetett és az 1889. évi VI. t.-c. életbelépte után is bármely okból fel nem avatott;
5. külföldre költözési engedélyt nyert és hadmentességi díj fizetési kötelezettsége még tart, a város adóhivatalánál az e célra szolgáló s a városi adóhivatalnál ingyen kapható nyomtatványon 1907. évi március hó 22-ig:

- a) polgári állását;
- b) lakását;
- c) ama sorozójárás, illetõleg község nevével, melyben a hadkötelezettség alól mentesített;
- d) azt az évet, melytõl fogva a felmentés számítható, bejelentésük és

e) a reá, esetleg ama családfõre, kinek családjához tartozik, a megelõzõ évben állandó lakhelyén, esetleg más községekben is kivetett egyenes államadók összegét hitelesen kimutassák. Ezen kívül tartozik:

- f) az a véd-, illetve díjköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az 1880. évi XXVII. t.-cikk 20. §-a értelmében a kirovandó hadmentességi díj három, egész hat-szoros összegének megfelelõ pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idõ alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október hó 1-je) között lefolyt, változás állott be, eme változást a díjköteles az 1883. évi IX. t.-c. 4. §-nak 3-ik pontja értelmében ott, a hol az elsõ bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azon díjkötelesnek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi elõjáróság (városi adóhivatal) elõtt személyesen megjelenven vallomásukat ugyanott tollba mondassák, de ha tenni ezt elmulasztják, a fentebb említett pénzbírság ellenük teljes szigorral fog alkalmaztatni.

Arad, 1907. évi február hó 8-án.

A városi tanács.

Hölgyek figyelmébe!!

Tiszteletteljesen tudatom a mélyen tisztelt hölgyközönséggel, hogy helyben, Szabadságtér 17. szám alatt **harisnya-, kötött- és szövött-áru üzletet nyitottam**, ahol a legnagyobb választékban tartok raktáron legjobb minõségû nõi, férfi- és gyermek harisnyákat, férfi- és gyermek lábtüket (Sockerl), nõi rövid és hosszú cérna- és selyem-keztüket, matróz-íngeket stb. stb. e szakmába vágó cikkeket. Ezuttal bátor vagyok megjegyezni, hogy feltétlen szabott áraink mellett, a legolcsóbb árakat szabtam, úgy, hogy e tekintetben bárkivel felveszem a versenyt. — Midõn kérem üzletem szíves megtekintését, vagyok kiváló tisztelettel

3 szõ: Bársony. Harisnya. Szabadság-ér.

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható
Pollak Sándor
 körkemence téglagyárban
 Mikalakán, a Radnai-ut végén.
 A motoros vasút megálló helye.
 Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.
 Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserépekben, flaster-, kút- és facon-téglákban.

Rosenberg József Szabadság-téri bazára

(Pölzl kávéház mellett.)

Értesítem az igen tiszteit vevő közönséget, hogy

Szabadság-téri bazárom alkalmi tárlata

a mai napon megnyílt.
 Árúim jó minőségéről és olcsóságáról mindenki személyesen meggyőződhetik.

Tisztelettel 186

Rosenberg József.

Mindenféle alkalmi ajándékok nagy választékban.

Fakerti körjegyzőtől.

Hirdetmény.

Szakképzett nőtlen egyén

f. hó végével

alkalmazást nyer

havi 40 kor., mosás és ágy-nemün kívüli ellátás mellett. Az állás f. év június—július havában aljegyzővé lesz téve.

Ugyanitt egy **gyakornok** azonnal felvétetik.

Személyesen jelentkezőknek előny.

Fakert, 1907. febr. 21.

Rác Márton,

körjz.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű **Földes-féle Margit-Cremet,**

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májoltok, bőrrákák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbetegségekre. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és ragadozószájú beszélők annak páratlan és csodás hatásáról. Egy térséj elhasználása után arról mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 808

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz haj eredeti színét és ifjúkori szépségét rövid idő alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fehéreműt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranyzókere fest minden haját. Meglepő eredmény. Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korpaképződést megszünteti. Ára egy üvegnek 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer. Kezelése a legegyszerűbb. 5 percz alatt a haját bármely helyről eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Vasutasoknak!
 és a kiknek szüksége van pontos órára, az javitassa óráját feltétlenül
Kepes M.
 chronometer és műórásnál
ARADON, Asztalos Sándor-utca 5. szám alatt, ahol bármilyen (speciál) óra 3 évi jótállással lesz pontosan javítva és szabályozva. 192

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a törvényesen védett

„TRIAS”

mely 2-3 nap alatt felelősség mellett a legelhanyagoltabb húgycsőfolyást megszünteti.
 Ára: férflaknak K 1.80, nőeknek K 2.50.

Köszvény, Csusz, Rheuma, fős- és fogfájás ellen a

PAPP-téle

„MENTHOLIN”

biztos hatású gyógyszer.
 Egy próba elegendő!
 Ára 1 korona.
 Főntieket titoktartás mellett küldi:
PAPP L.
 gyógyszerész Tiszaszentimréren.
 Főraktár Aradon: 808
 Földes Kelemen gyógytárában.

Permetező javítások elfogadtatnak.
 M. kir. szabadalmazott

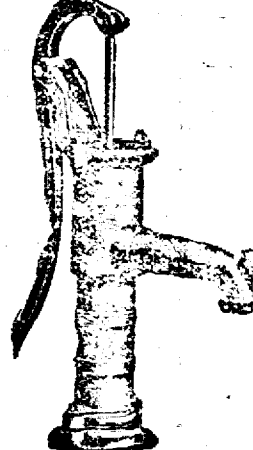
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, néjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Selyő szelepekkel. Köszögeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belülgummirozott kendercsövek legolcsóbb áron.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely belülvagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Egy jóforgalmu
bodega

(borozó)

60.000 lakossal bíró városban
családi körülmények miatt ju-
tányos áron

eladó.

Cim a kiadóhivatalban. 674

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

KOSSUTH-utca
67. sz.**CZERNUCZKY MIHÁLY**

cipész-mester szobrász

a legjobb anyagból készült férfi,
női és gyermek cipők nagy
választéka. — Megrendeléseknél
színes bőrök nagy választéka.

Saját készítés!624 **Olcsó ár!****Pontos kiszolgálás!**

Van szerencsém a nagyérdemű
közönségnek tudomására adni, hogy
Fischer Samu

pék- és sütőde**üzletét**

átvettem és saját nevem alatt ve-
zetem. — Minden nap friss fehér
sütemény, fehér kenyér, barna és
rozskenyér és valodi grachin ke-
nyér, de uáni sütemény és házi
kenyer szépen és tisztán lesz
készítve 286

Kérem a nagyérdemű közönség
becsös pártfogását.

Tisztelettel

Leicher Frigyes,

Deák Ferencz-utca 16.

Városi és megyei telefon 509.

PÉNZ

a legolcsóbban és leggyorsabban
földekre és városi házakra **amortisa-
tióra** (tőketörlesztéssel)

Aradon a legrégebb és legismertebb közvetítő iroda

Szücs F. Vilmos

a nagy zebeni földhitelintézet kölcsön képviselőjénél
ARADON, Karolina-utca 8. sz. (saját ház)

a fiók posta mellett.

Elvállalok convertálásokat utólagos díj és költség
megtérítés mellett.

„Házak és földek adás-vétel közvetítése.”

Ugyanitt megbízható üzletszerzők
alkalmazást kaphatnak. 3105

Több aradi házat olcsón és előnyös fizetési
módozatok mellett eladok.

Azon orral, ki

ezen lapra figyelmez-
tetett holnap d. u.
5—6 óra közt talál-
kozhatom a Forray-
utca Nádasy palotá-
ban levő **Zinner
Vilmos** mű órás
és ókszerész kirakata
előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki ar-
ról biztosít, hogy a
karika gyűrűt **Zin-
ner Vilmos** ók-
szerésznél veszi meg,
ahol jól és olcsón le-
her vásárolni.

851

Hálás leszek

azon nemesszívű
hölgynek ki, hogy a
hivataiból el ne kés-
sek megveszi azon
szép és olcsó zsebórát,
a melyet **Zinner
Vilmos** mű órás
Forray-utcai kirakata-
ba láttam.

Eladó szőlőoltványok!

Van szerencsém a szőlőbirtokos urak figyelmébe felhívni,
hogy **addig, míg készletem tart** ez évi szőlőoltvány-
termésemből kiváló szép, **duz gyökérezetű**

bor és csemege-faju szőlőoltványok
kerülnek eladásra,

A nagy szárazság köv. kéztébe a kimaradt tőkék pótlására
különösen ajánlhatom duz gyökérezetű szőlőoltványaimat, továbbá
gyökeres Riparia-Portalis és Rupestris-Monticola veszőlmet.

Az oltványokkal való sikeres pótlási eljárásai t. vevőim-
nek kivonatára szívesen szolgálok.

A fajokra és árakra nézve bővebb felvilágos tással szolgál

WINKLER JÓZSEF

szőlőoltványtermelő

180

Telefon 410. Arad, Batthyány utca 13. Telefon 410.

Elbitangolt folyó hó 19-én Arad-Szent-
Márton község tulajdonát képező 1 da-
rab 2 éves

tenyésztő-bika.

Feltalálása esetén távirati értesítést
kérünk.

(Sürgöny-állomás: Arad-Mácsa.)

Feltartóztatója és gondozója juta-
lomban részesül.

Arad-Szent-Márton, 1907. évi feb-
ruár hó 21-én.

Az előljáróság.

649

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKINÉK

ismeretség híján

házasújsra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellerre,
kertészre.kulcsárnóra,
gazdasszonyra,
szakácsnóra,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbevezetőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

AKI

mindeneket vetel vagy bérbevételei czél-
jából keresi;

AKI

valamely államt betölteni kíván: legbizto-
sabbau er czelt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

A magy. kir. államnyomda

kiadásában 1906. december hóban
megjelent Aradmegye térképe 2
koronáért kapható **Ingyen I. és
IIa** könyvkereskedésében Arad.
361

Tiszta vérű fekete angol kan

sertés fedezésre található Drasko-
vics Ferencnél külváros Választó-
utca 1. Ugyanott angol malacok
is kaphatók. 362

Több száz

rongált dobozu levélpapírt minden
elfogadható árban árusítok. Veszek
könyvtárakat. — **Kerpel Izabé**
könyvkereskedő. 356

Kerestetik

a belváros közelében 1
4-5 szobás lakás. Aján-
latokat a kiadóhivatal-
ba kérünk.Kiadóhivatalunkban nagyobb
mennyiségű

file (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Kiadó!

csinosan butorozott, teljesen külön
bejárattal utcai szoba előszobával
március 1-re. Alkalmos irodának
is. Cím a kiadóban. 681

Ház eladás!

Lipót-utca 12/a

Lipót-utca 13.

Lövész-utca 3/a.

Lehel-utca 14. 131

Lehel-utca 19.

Uj-Mikalaka 440.

és még sok számos
más előnyös feltéte-
lek mellett.

Bővebbet

Klein József

Arad, Radnai-ut 10.

A legjobb magvakat

A legnemesebb fákot

A legszebb virágokat

A legdivatosabb csokrok és koszorukat

friss élővirágokból

a legjobb minőség szavatolása mellett szállítja

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden a szakmába vágó mun-
kát a legjobb kivitel s a legújabb di-
vat szerint. Továbbá elvállalok abnormis
lábakra **ortopéd-cipők** elké-
szítését, valamint az önkéntes uraknak
előírás szerinti **hakkancs vagy eszma**
elkészítését elvállalom, azon reményvel,
hogy a legnagyobb lényeknek megfe-
lelek.

Tisztelettel.

Wolf János.

586

MOST JELENT MEG!

„Rónák Titka“

Az a földi betyár világ rejtelmeiről.

Írta:

Somogyi János.

Kapható a könyvkereskedé-
sekben és a kiadó „Országos
Ellenőr“ könyvkiadóhivatalá-
ban Kecskeméten.

□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□

Hajdu tea
m.H. és tüdőbetegnek
számtalan esetben kipró-
bált szer.

Legjobb alkerrel hús-
nállható köhögés, hurut,
rekedtség, számarhu-
rut, elnyálkásodás, min-
den mellbaj, a légző,
a tüdő, a gége hurutos
megbetegedései, légző-
si nehézségek, szük-
mellúság, asthma stb.
ellen.

Ára 60 fillér. 28

Kapható Aradon,
Földes Kelemen
gyógyszerésznél. 288

802-907. pm.

Hirdetmény.

Az 1906-ik évben épült új épü-
letekben megállapított katonai férő-
helyekről a mérnöki hivatal által
szerkesztett kimutatást 1907. évi
március hó 1-től 1907. évi már-
cius hó 15-ig terjedő időre a vá-
rosháza emeleti tanácstermében
15 napi közszemlére helyezem
és az érdekelteket értesitem, hogy
azt a hivatalos órák alatt a jelzett
helyen betekintheik és esetleges
észrevételeiket hivatalomban a köz-
szemlére tétel ideje alatt írásban
előterjeszthetik.

Aradon, 1907. évi febr. 22-én.

Varjassy,
polgármester.

1367 - 1907.

Hirdetmény.

Az 1907. évi január hónapban
engedélyezett italmérések várható
forgalmáról az aradi m. kir. pénzü-
győri biztos által küldött össze-
írási jegyzék 6 darab ívét az ál-
lami jövedékről szóló 1889. XXV.
t.c. 17. §-a és az erre vonatkozó
utasítás 17 §-a értelmében 1907.
évi február hó 18-tól számítandó 8
napra a városi fogyasztási adófel-
ügyelőségnek közszemlére, azzal
tesszük ki, hogy azokat az érde-
keltek, névszerint Reusz Sándor,
Sulyok István, Gyurik Gyula, Né-
meth Mihály, Odray Ant., Polónyi M.
kik italmérési engedélyt nyertek,
nemesak megtekinthetik, hanem
az azokban kitüntetett forgalmi
adatokra nézve úgy nevezettek,
mint az aradi kereskedelmi testü-
let és az ipartestület is nyújthat-
nak be a fentebb jelzett idő alatt
a városi fogyasztási adófelügyelő-
séghez észrevételeket.

Arad, 1907. évi február hó 9.

A városi tanács.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító 440

mag és virágkereskedése **Temesvárott.**

Dusan illusztrált árjegyzék kívánatra ingyen.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Uj divat-kelmék!

Uj blous-kelmék!

Uj blous-selymek!

Uj delének! teljes választékban

már raktárra érkeztek.

Kirakataink megtekintését kérjük.

Rosenblüh H. és Társa.

336

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!